

KERKELIJK WEEKBLAD VAN
DE GEREFORMEERDE GEMEENTEN

de SAAMBINDER

**Jong, en toch (ook)
vergankelijk** [p.4]

Gereformeerde Gemeente Emmeloord

In 1957 ontstaat er in Emmeloord een afdeling van de Gereformeerde Gemeente te Marknesse. Aanvankelijk worden de kerkdiensten in een kleuterschool gehouden. Later mogen zowel de Christelijke Gereformeerde Kerk als de Gereformeerde Kerk Vrijgemaakt worden gebruikt. Voor de catechisaties wijkt men uit naar de Guido de Brësschool. Op 2 april 1958 vindt de instituering tot

zelfstandige gemeente plaats en twee jaar later betreft men een nieuw kerkgebouw aan de Meldestraat. In 1982 wordt dit fors uitgebreid. In 2009 verhuist de gemeente naar de nieuwe 'Moriakerk' (met 600 zitplaatsen) aan het Reestdal. Sinds 2014 wordt de gemeente gediend door ds. P.G. Heijkamp. Het aantal leden en doopleden bedraagt 645.

04/02/2016
jaargang 94

nr **19**

Het klaaglied van een lijder

Er is heel veel leed in onze gebroken wereld. Dat geldt allereerst van de mensheid. Er is geen huis zonder kruis en geen hart zonder smart. Het geldt in de tweede plaats van de schepping. Is zij niet in barensnood tot nog toe? Het geldt ten slotte ook van ons kerkelijk en maatschappelijk leven. Wat zijn er een puinhopen en wat ligt er veel schuld!

Gaat het ulieden niet aan, gij allen, die over weg gaat? Schouwt het aan en ziet, of er een smart zij gelijk mijn smart, die mij aangedaan is, waarmede de HEERE mij bedroefd heeft ten dage der hittigheid Zijns toorns.

Klaagliederen 1:12

De diepste oorzaak van al dat leed is onze moedwillige opstand en val in het paradijs. De zonde heeft wat teweeggebracht! Beseffen we dat? Zijn we er al eens achter gebracht? Wat is het dan groot dat we in deze lijdensweken ook nog iets anders mogen horen. Ja, dat we mogen horen van Hem Die het allerzwaarste lijden op Zich genomen heeft om troost te verwerven en die troost ook te kunnen schenken. In het woord van onze overdenking worden we geroepen dat lijden te overdenken. De Heere geve daartoe licht van boven!

Een wenende profeet

Klaagliederen 1:12 is een woord van Jeremia, “de man die ellende heeft gezien” (3:1). De wenende profeet vertolkt hier het lijden van Jeruzalem. De stad is als een weduwe. Ze is van kinderen beroofd omdat ze tegen God heeft gezondigd. Nu is ze bitter bedroefd en ziet ze geen uitweg meer. In haar ellende heeft ze tot God geroepen, maar er kwam geen antwoord. Daarom richt ze zich tot de omstanders. Ze heeft behoefte aan meeleven, troost en ondersteuning. “Gaat het ulieden niet aan?”, zo vraagt ze. “Ziet of er een smart is gelijk mijn smart. Gods brandende toorn is tegen mij ontstoken. De Heere heeft mij diep bedroefd. Raakt dat u niet? Hebt u dan een hart van steen? Kom, let er eens op! Ga er niet spottend of onverschillig aan voorbij!” Deze bewogen oproep is niet alleen een vraag om medelijden, maar ook een ernstige

ds. C. Sonneveld,
Krabbendijke

waarschuwing. Vrouwe Sion zegt als het ware: “Aan mij kunt u zien wat u te wachten staat als u dezelfde weg bewandelt en als u zich niet bekeert!” Horen we die oproep tot bekering? Horen we ook die roep om medelijden? Een vraag om medelijden komt soms voort uit zelfmedelijden. Dan is zo’n vraag gevaarlijk. Hier is echter geen sprake van zelfbeklag. Hier spreekt een overblijfsel dat op de HEERE wijst. Hij heeft het gedaan! Uit vers 18a blijkt bovendien dat dit volk buigt onder het oordeel. De straf is verdiend! De Heere is rechtvaardig! God doet het niet verkeerd! Kennen wij dat plaatsje? Waar deze erkenning ontbreekt, zoekt een mens zichzelf op de been te houden. Dan gaat hij door. Maar dan zal ook het oordeel doortrekken. Daarom is waarachtige schuldbeleving zo nodig. Genade wordt pas genade wanneer de schuld wordt ingeleefd en beweend. Ons harde ik moet verbroken worden; ons godsdienstig Jeruzalem instorten. In die heilzame wanhoop keert een mens zich tot God en buigt hij onder het oordeel. Vanuit die droefheid naar God neemt hij de woorden van Jeremia en de klacht van Jeruzalem over. “Gaat het ulieden niet aan? Aanschouw het toch! Is er een smart gelijk mijn smart?”

De wenende Zaligmaker

Moeten we daar nu een punt zetten? Nee, dat hoeft gelukkig niet. Dan zouden we eindigen in de profeet of in het volk, en dan zou het er maar droevig uitzien. Het geheim van onze tekst gaat open in Christus, de beloofde Zaligmaker. In die klacht van Jeruzalem rijst Zijn gestalte op. Hij kon met recht zeggen: “Schouwt het aan en ziet, of er een smart zij gelijk Mijn smart...!” Niemand heeft ooit geleden zoals Hij. Zijn lijden is zwaarder, veel zwaarder dan enig menselijk leed. Dat lijden is ook totaal anders. Het is immers het lijden van de Borg, van Hem Die de volle uitgieting van Gods toorn heeft moeten ervaren. Hier gaat de wenende profeet naar de achtergrond en komt een wenende Christus naar voren. Wenend stond Hij bij het graf van Lazarus. Wenend lag Hij in de hof van Gethsemané. Wenend keek Hij

In dit nummer

5 Elk zing’ Zijn lof [2]

6 Nimmer modderde hij het door elkaar [2]

10 Wat is de Particuliere Synode?

- 2** Het klaaglied van een lijder
- 3** Het zaligmakend geloof [5]
- 4** Jong, en toch (ook) vergankelijk
- 7** Even maar
- 8** Relatie wedergeboorte en geloof [5]
- 9** Over schepping en evolutie [5]
- 11** Het merg van het Evangelie [14]
- 12** Kerknieuws
- 13** Berichten
- 14** Kerkdiensten
- 20** Preken over geestelijke zaken die verborgen zijn?

De levende hoop [5]

naar Jeruzalem. Nee, Hij heeft om geen medelijden gevraagd. Hij was geen martelaar, maar Middelaar. Hij wees de dochters van Jeruzalem terecht: "Weent niet over Mij, maar weent over uzelf en over uw kinderen!" Als Mens had Hij behoefte aan gemeenschap en steun, maar niemand gaf Hem die. Ook Zijn discipelen lieten Hem los. Alléén moest Hij verder. Alléén naar Golgotha. En zo hing Hij daar: alléén. En nu? Het is alsof Hij ons aanziet vanaf het kruis en vraagt: "Gaat het ulieden niet aan, gij allen, die over weg gaat? Schouwt het aan en ziet, of er een smart zij gelijk Mijn smart..." Het zijn woorden die boven heel de lijdensgeschiedenis geschreven staan. Gaat het u niet aan, onbekeerde voorbijganger? O, sta eens stil! Wie dit niet ter harte neemt, blijft liggen onder Gods toorn en zal straks voor eeuwig moeten verzinken! Maar wie hier als een arme zondaar behoud leert zoeken, wie hier met al zijn schuld de toevlucht tot Christus mag nemen, zal niet beschaamd uitkomen.

Troost voor een wenend volk

Hoort u dat, bekommerde zondaar? Gaat het u niet aan? Ja, ú gaat het aan! U in het bijzonder! Nee, u kunt het niet bezien en u durft het niet te geloven, en toch is het waar. Voor u moest Hij lijden en sterven. Voor u wilde Hij bedroefd zijn en de hitte van Gods toorn verdragen. Toe, kom eens dichterbij en bezie het eens! In het lijden van Christus ligt de vrede met God, een vrede die alle verstand te boven gaat. In Zijn smart ligt balsem voor uw wonden. Ja, in Zijn bloed vindt u reiniging voor de vuilste zonden. De Heere geve u het lijden van deze dierbare Christus recht te mogen betrachten. Dan zal uw ziel weiden met een verwonderend oog. O volk, u zult in de gloed van Gods brandende toorn niet omkomen. Waarom niet? Omdat Christus de Man der smarten wilde zijn. Hij heeft de klacht van Jeremia 1:12 tot de Zijne gemaakt op de dag van Gods gramschap. Vraag om een kruimeltje geloof en zie op Hem! Zie op Hem Die uw ziel liefheeft! Zie en aanschouw het Lam dat waardig is te ontvangen de lof en de aanbidding tot in alle eeuwigheid!

'Het geloof nu is een vaste grond der dingen, die men hoopt'.

Hebreeën 11:1

Nu wij een korte beschouwing geven van de levende hoop, zij allereerst gewezen op *het onderscheid* tussen geloof en hoop. Boven beide stelt Paulus de liefde, die blijft; maar van die liefde onderscheidt de apostel dan toch die beide: het geloof en de hoop; gelijk ook in onze tekst geloof en hoop als twee weldaden worden voorgesteld. Dat onderscheid ligt nu hierin, dat het geloof de van God beloofde goederen tot zich trekt, aanneemt en toe-eigent, terwijl de hoop zich uitstrekt naar het ver gelegen goed en dat van verre verwacht. Het geloof is de verrekijker, die de verst gelegen heilsgoederen tot de ziel trekt; de hoop doet het hart uitgaan tot de weldaden des Verbonds, die verre af zijn, dezelve begerend en verwachtend, naar Gods beloftenissen.

Geloof en hoop verschillen ten opzichte van het tegenwoordige en het toekomstige. Het geloof schenkt Gods volk een eigendomsrecht aan Christus en aan al de goederen des heils; beide voor tijd en eeuwigheid. Het geloof doet de ziel rusten op hetgeen God gedaan heeft, terwijl de hoop zich uitstrekt tot wat de Heere nog doen zal, naar Zijn toezegging. Zo menigmaal het geloof de beloften Gods omhelst, doet het rusten in de vervulling, die Christus bracht. In die geloofsoefening heeft de kerk dan ook gedurig gezongen:

*Gij zijt mijn God, U zal ik loven
Verhogen Uwe Majesteit*

De hoop echter overreedt de ziel dat God wat Hij beloofde doen zal, op Zijn tijd, hoe onmogelijk het ook schijnt, dewijl Hij geen mensenkind is dat liegen kan. Het geloof doet rusten; de hoop strekt zich in levend verlangen uit naar de vervulling van het beloofde goed. Zo is ook de hoop een onfeilbaar verwachten; een sterk uitgaan naar dat goed, dat de Heere heeft toegezegd, sterker dan de wachters naar de morgen.

Deze levende hoop nu vindt *haar grond* in het geloof. Paulus leert ons in de tekst, die wij thans overdenken, dat het geloof een vaste grond is der dingen die men hoopt. Zo het waarachtig geloof ontbreekt, is onze hoop een hoop der spinnenkoppen, die vergaan zal. Velen schijnen zich nochtans in zulk een bedrieglijke hoop te troosten. Zij hopen dat het wel met hen schikken zal. Van hun bekering maken zij geen ernst; er is nog tijd genoeg; op hun jonge doch zo zeer vergankelijke kracht is hun hoop gebouwd. Velen hopen het goede en houden dit vast, soms tot hun sterfbed toe, op grond van hun doop en belijdenis. De lichtvaardigheid die telkens weer aan het licht treedt bij velen, wanneer zij hopen op de hemel en Jezus roemen met de mond, is allerverschrikkelijkst.

ds. G.H. Kersten
Uit: "Meer dan overwinnaars"

(wordt vervolgd)

Jong, en toch (ook) vergankelijk

A. Karens,
Barneveld

Het woord 'vergankelijk' betekent 'niet duurzaam', tijdelijk of voorbijgaand. Het betreft het leven van elk mens. Ook dus van jonge mensen. Vergankelijk, vanwege opstand tegen de Heere, onze Schepper. Wat worden we vaak bepaald bij het sterven. Ook van jongeren. Onderstaand enkele gedachten rond de tijdelijkheid van jonge levens. Uit het naziregiem, de Nigeriaanse cultuur en de Bijbeltijd.

Nog niet zo lang geleden waren we op bezoek in concentratiekamp Bergen-Belsen. In het open veld staan we bij een grafzerk. Herinnering aan het bekende Amsterdamse Jodinetje, die zo jong gestorven is. In m'n dagboek staat: 'Stilstaan bij de grafsteen van Margoth en Anne Frank. Woordeloos. Starend op ingegraveerde letters en cijfers. Herfstgekleurde bomen, struiken en lange lanen doen denken aan een park, een hof. Mooi! En toch, zo verschrikkelijk... Daar, bij de Gedenkstätte Bergen-Belsen. Er liggen wat verlepte, geknakte, stervormige gele bloemen voor de zerk. Ook een foto van Anne. Ik bereken het verschil tussen haar geboortjaar en het jaar van overlijden. Zo jong! Ik zoek de tekst op, rechtsonder op de steen, Spreuken 20 vers 27: 'De ziel des mensen is een lamp des Heeren'. Het is 20 oktober 2015'.

De kanttekening (nummer 75 en 76) bij deze Spreukentekst is heel waardevol. Te lang om in z'n geheel op te nemen. Leest u zelf maar over het natuurlijke en bovennatuurlijke licht. Een voorrecht als we de inhoud van deze kanttekening 'door het bovennatuurlijke licht der wedergeboorte' mogen kennen.

Een bloempje

Langer geleden, in het najaar van 2002, bezoeken we onze kinderen in Nigeria. De begrafenis van een klein jongetje op zaterdagmorgen zullen we nooit vergeten. Onze schoonzoon Jan Peter, overleden in 2003, zal de begrafenis leiden. 'We komen op de compound aan. Links zitten de mannen tegen de hut op een stuk hout of lapje. Vader in het midden. Hij is niet gedoopt en polygamist. Rechts de vrouwenhut met ook veel kinderen. Te midden van de lege yam-opslagplaats lopen wat familieleden. Verderop klinkt zacht een klaagzang. Er is verslagenheid. De jongen is een kwade dood gestorven. Onze schoonzoon houdt een toespraak vanuit Psalm 103. Een bloempje op het veld, ons leven is als gras, maar wie de wil van God doet, blijft tot in der eeuwigheid. Hij

spreekt woorden van troost tot de familie. De ouderling zegt de Geloofsbelijdenis op en het Onze Vader. Stilte! Een kip met drie kuikens scharrelt hoorbaar rond. Nu volgt de begrafenis. Drie jongens van de kerk lopen naar de vrouwenhut. Jozef draagt het jongetje uit. In rood-blauw-geel geruite lap. Legt hem op een stuk hout neer, midden op de compound. In de vrouwenhut begint men luid op een huiltoon te zingen. Klaagvrouwen. Een vrouw vertelt dat het jongetje malaria had. Nog wel een paar keer in de kliniek geweest. Bloedtransfusie mocht echter niet baten. Jozef pakt de jongen op. Hij loopt voorop. Een twintigtal mannen volgt. De vader en vrouwen blijven achter op de compound. We lopen slingerend tussen yam-hopen door totdat we bij een beekje zijn. Daar is met een hakschop een ondiep gat gegraven. Jozef legt het jongetje erin. Men rukt een grote palmtak van de boom. De jongen ligt met zijn gezichtje naar boven. De tak wordt erop gelegd en een stevige kerel begint grond in de kuil te scheppen. Het lichaamje rust tot de jongste dag. De groep gaat terug naar de compound. Het is afgelopen. Wij groeten en gaan'.

Koningszoon

Lang geleden woonde er een jongen in Samaria, wiens moeder voor hem naar Silo gaat. Misschien is hij, net als Anne Frank, ook maar 16 jaar geworden. Abia, de zoon van koning Jeróbeam. We lezen over zijn sterven in 1 Koningen 14. Abia overlijdt aan een ernstige ziekte, maar mag in de volle betekenis van het woord een Koningszoon genoemd worden. Draagt hij niet de naam 'Mijn vader is de Heere'? Zijn vader Jeróbeam heeft het koninkrijk van God ontvangen. Hij heeft echter niet geregeerd als zijn voorganger David. Jeróbeam verwekt de Heere tot toorn, door Hem te verachten en te verlaten. Wat moet er van deze Abia, met zo'n opvoeding zonder de Heere, terechtkomen? Wonder boven wonder spreekt hier Gods vrijmacht en almacht. Deze jongen is door de Heere gekend en geliefd. Jong toegebracht, ook al werkt alles tegen in het paleis.

Aan welke ziekte hij overleden is weten we niet. Maar dit is zeker, de Heere kent degenen, die Zijnen zijn. De oude, bijna blinde profeet Ahia heeft gesproken dat deze jonge prins door het volk zal worden geëerd en dat hij *wel* zal worden begraven. Nog groter, ja alleszeggend is het getuigenis dat 'in hem wat goeds voor den Heere, de God Israëls, in het huis van Jeróbeam, is gevonden'. Dan is het leven, hoe kort ook, toch niet vergankelijk.

Elk zing' Zijn lof [2]

E. van Dijkhuizen,
Woudenberg

Goede geestelijke liederen om thuis, op school en op vereniging te zingen, naast de Psalmen, zijn er niet snel genoeg. De recent verschenen zangbundel "Elk zing' Zijn lof" wil in die behoefte voorzien.

Vorige week zijn we ingegaan op de aanleiding voor deze bundel en een aantal teksten. Dit keer besteden we aandacht aan de melodieën en diverse muzikale aspecten.

In de bundel zijn zowel bestaande als nieuwe melodieën te vinden. Voorbeelden van de eerste categorie zijn "Wat de toekomst brenge moge", "Daar juicht een toon", "Lam Gods Dat zo onschuldig", "Vaste Rots", "Blijf bij mij, Heer" en "Grote God, wij loven U". Zelfs Beethoven (87) en Händel (117) zijn vertegenwoordigd met melodieën.

Nieuwe melodieën werden gemaakt door beroepsmusici als Henk C. de Gelder, Dick Sanderman, Rien Donkersloot, Martien van der Zwan en Leander van der Steen. Zij hebben - samen met anderen - ook gezorgd voor een groot aantal bewerkingen, begeleidingspartijen en tegenstemmen. Daardoor is het in veel gevallen mogelijk om met een ander instrument (viool, fluit, trompet) mee te spelen. De bundel stimuleert terecht het samen zingen en muziek maken. En dat willen we toch graag stimuleren?

Goedlopend

Net als het citeren van teksten, is het noemen van melodieën niet zonder risico. Ook hier speelt een zekere mate van subjectiviteit. Toch maar weer een poging om enkele muzikale zaken te belichten.

Voorbeelden van goedlopende en frisse nieuwe melodieën zijn "Mijn stenen hart" (lied 4), "Wedergeboorte" (18), "Werk Zelf wat U gebiedt" (19), "De rijke bedelaar" (27), "Schepper van het leven" (46) en "Advent" (92).

Sommige liederen kregen een mooie vierstemmige zetting mee, die zich prima leent om als koor te zingen. Voorbeelden zijn "Lofzang van Job" (34) en "Ik ben U dank verschuldigd" (39).

Niet altijd zijn woord- en muziekaccent even logisch. Het lied "Bethlehems Licht" (99) begint met een opmaat, die muzikaal geen accent krijgt. De tekst vraagt er echter wel om. Iets dergelijks gebeurt in "Gedenkt te sterven" (130).

Sommige muzikale zaken zijn een kwestie van smaak. "Avondgebed" (68) is een melodie in kleine terts (mineur), maar het refrein verloopt in grote terts (majeur). Of dat mooi is? De luisteraar oordele zelf.

In "Gebed voor het eten" (70) worden drie verschillende maatsorten gebruikt. Dat is wennen. Net als de vele dissonante akkoorden bij "Jezus gelegd in de kribbe" (100) en "Gethsémané" (106).

Beluisteren

De samenstellers van de bundel bieden de mogelijkheid om de melodieën te beluisteren op www.elkzingzijlof.nl. Daartoe bevat elke bundel een persoonlijke code waarmee de gebruiker toegang krijgt tot de geluidsfragmenten. Zeker voor mensen die wat minder muzikaal geschoold zijn, is dit werkelijk een prachtige service. De melodieën zijn ook te beluisteren op een speciaal voor dit doel opgenomen cd.

"Elk zing' Zijn lof" is er in twee versies: een grote uitgave (in ringband) met de muziek erbij en een kleine met alleen de teksten. De bundel is samengesteld door een werkgroep van het Ds. G.H. Kerstencentrum in Veenendaal, bestaande uit Martien den Haan, Adrie van Manen en Korstiaan Karels. De Banier in Apeldoorn verzorgde de uitgave. Bij voldoende belangstelling komt er bij gezondheid in het voorjaar een versie in Klavarskribo.

Iedereen die weleens betrokken is geweest bij het samenstellen van een zangbundel, weet dat dit een ingewikkelde klus is. Er moet met veel tekstuele en muzikale criteria - en niet te vergeten gevoeligheden - rekening gehouden worden. De samenstellers van "Elk zing' Zijn lof" verdienen onze waardering voor hun inspanningen. Ze hebben een keurig verzorgde zangbundel gemaakt die een aanvulling is op bestaande bundels.

De samenstellers van "Elk zing' Zijn lof" hebben een keurig verzorgde zangbundel gemaakt die een aanvulling is op bestaande bundels.

Bestellen kan via www.debanier.nl. De grote uitgave (tekst en muziek) kost 29,95 euro, de kleine (alleen tekst) 7,95 euro. De cd met de melodieën van de liederen kost 9,95 euro en kan besteld worden via www.uitgeverijdetoren.nl

De titel van de bundel verwijst naar Psalm 148: „De Heer' is groot; elk zing' Zijn lof, in Salems stad en tempelhof, waar onze God, bij zuiv're tonen, op Zijnen heil'gen berg wil wonen". Jacob Groenewegen, bekend van "De lofzangen Israëls", sluit daar mooi bij aan met zijn in de bundel afgedrukte citaat: 'Niets is zo geschikt om het hart hemelwaarts te voeren, dan het zingen van heilige liederen'.

(slot)

Nimmer modderde hij het door elkaar [2]

‘Nimmer modderde hij het werk Gods en dat des mensen onder of door elkaar’, zo werd over de prediking van ds. D. Bakker gezegd. ‘Steeds trachtte hij God op het hoogst te verheerlijken en de mens met al zijn verwaandheid op het diepst te vernederen.’

L. Vogelaar,
Scherpenzeel

Preken deed ds. Bakker veel, ondanks zijn zwakke gezondheid en ondanks het grote opzien dat hij voor elke preekbeurt had.

Zijn gemeenten bevonden zich in het zuidwesten van Nederland, van Den Haag tot Axel. Later kwamen er enkele gemeenten bij die wat verder naar het oosten lagen: Achterberg, Leerdam, Neerijnen en Opheusden. Ze kwamen vaak bijeen in een schuur of een ander eenvoudig onderkomen. De akoestiek zal er zelden gunstig zijn geweest, maar Bakkers krachtige stem vulde de ruimte tot in elke hoek.

Het kerkverband rond ds. Bakker bestond van 1865 tot 1945. De geschiedenis ervan is in 1985, een eeuw na het overlijden van de predikant uit 's-Gravenpolder, te boek gesteld door drs. H. Florijn. Ds. Bakker kon zeggen dat hem dagelijks de zorg van al de gemeenten overviel. Slechts eenmaal had hij een medebroeder naast zich, toen ds. W.C. Wust zijn dienstwerk in Amerika onderbrak voor een kortstondig verblijf in Nieuw-Beijerland. Er gingen

bij de Bakkerianen soms ook oefenaars voor, maar het waren er minder dan in de andere groep Ledeboerianen: de gemeenten van ds. P. van Dijke.

Ds. Hubregtse

Toen het Bakkeriaanse kerkverband ruim 150 jaar geleden apart van de gemeenten van ds. Van Dijke verder ging, werd een nieuw notulenboek aangelegd. Twee keer per jaar werd een Algemene Vergadering gehouden onder voorzitterschap van ds. Bakker. Na zijn overlijden werden de gemeenten bediend door ds. M. Ruben, ds. L. Hubregtse en ds. G. van der Garde. Niet alleen in 1907 verenigden Ledeboerianen zich met de Kruisgemeenten. In de volgende decennia herhaalde zich dat, want toen voegden negen Bakkeriaanse gemeenten zich geheel of gedeeltelijk bij de Gereformeerde Gemeenten.

Van ds. Hubregtse uit 's-Gravenpolder is bekend dat hij graag een vereniging tussen beide kerkverbanden tot stand gebracht zag, maar hij heeft dat niet mogen beleven. In 1922 werd hij weggenomen, nadat hij door een beroerte was getroffen. ‘Met vrede heeft hij afscheid van mij genomen’, schreef zijn vrouw. ‘Hij zeide: ‘Mijn zonden zijn mij vergeven; ik kan u verlaten. Groet al de vrienden en bekenden van mij’. Ook zeide hij: ‘Het is niet bij de mens dat hij zijn weg richte, maar het is Zijn weg. Nu ga ik naar mijns Vaders huis’.

O, wat hebben wij samen dat wonder mogen beleven en bespreken dat de Engel des Heeren Zich legt rondom degenen die Hem vrezen. En dat dit vloeyde uit het eeuwig welbehagen des Vaders in Christus, de Zoon Zijner eeuwige liefde!’

Het kerkgebouw van de gemeente van ds. D. Bakker in 's-Gravenpolder

Toegelaten

De laatste twaalf jaar, van 1933 tot 1945, hadden de Bakkerianen geen eigen predikant meer. Ze werden geholpen door ds. W. Baaij, die in een vrije gemeente in Tholen stond. Toen hij zich echter bij de Christelijk Gereformeerde Kerk voegde, volgden de meeste Bakkeriaanse gemeenten hem niet.

In zelfstandig voortbestaan zagen ze echter ook geen perspectief. De classis Rotterdam had op 10 december 1945 slechts één alinea nodig om hun toelating vast te leggen: 'Van de Nederduitsch-Gereformeerde Gemeente van Melissant en Stad aan het Haringvliet is een verzoek ingekomen om opgenomen te worden in het verband der Gereformeerde Gemeenten. Na uitvoerige toelichting en bespreking wordt besloten deze beide gemeenten op te nemen in het kerkelijk verband. De Kerkeraden van Dirksland en Melissant zullen een nadere regeling treffen inzake de aan gelegenheid, dat leden van de Gemeente te Dirksland in Melissant wonen.'

Classis Middelharnis

Binnen de Gereformeerde Gemeenten had een herindeling van classes en Particuliere Synoden plaats in 1945, 1967 en 1987. De overkomst van drie Bakkeriaanse gemeenten op Goeree-Overflakkee (naast Melissant en Stad aan 't Haringvliet ook een groep in Oude-Tonge) en de instituering van een gemeente in Ooltgensplaat in diezelfde periode leidde tot een tussentijdse wijziging: in 1948 werd de classis Middelharnis van de classis Rotterdam afgesplitst. Onder het kopje "Vorming Classis voor Flakkee" noteerde de scriba van de Particuliere Synode West kortweg: 'De Classis Rotterdam vraagt de beslissing van de Synode over het verzoek van de kerkeraden van het eiland Goeree en Overflakkee, om tot de vorming van een afzonderlijke Classis te komen. Na toelichting wordt dit toegestaan. De praeses spreekt Ds. Bel naar aanleiding daarvan toe en wenst hem des Heeren zegen in de straks te vormen Classis.'

De classis Middelharnis, die meestentijds slechts één predikant had, werd in 1987 samengevoegd met de classis Tholen. Lange tijd waren er negen gemeenten op Goeree-Overflakkee, maar de vroegere Bakkeriaanse gemeente in Stad aan 't Haringvliet is in april 2015 opgeheven.

(slot)

Wie helpt ze over de drempel?

Het is zaak om tussen kerkelijk besef en kerkisme goed te onderscheiden. Want dit is echt niet hetzelfde. Om met het laatste te beginnen: kerkisme getuigt van hoogmoed als het om de eigen kerkelijke gemeenschap gaat. In woorden en daden toont men: 'des Heeren tempel, des Heeren tempel is deze. Bij ons is het alles in orde en elders is het niets.' Een houding waar geen zegen op rust; waar de Heere in blaast. Dat bewijst de praktijk in verleden en heden. De Heere beware ons hiervoor!

Iets anders is dat er sprake mag zijn van gezond kerkelijk besef en kerkelijke binding. Een zich bewust en met liefde aan de eigen gemeente(n) verbonden weten. Goed weten, dat er helaas fouten en gebreken zijn, en er toch liefde voor hebben. Net als voor je moeder. Bij het volwassen worden zie je echt wel dat ze haar beperkingen en schaduwkanten heeft. Maar aan haar heb ik veel te danken. Bij haar voel ik me toch thuis. Je goed bewust zijn, dat ze geen engel is. En toch 'blijf je van haar af'. Kerkelijk gezien: aan deze gemeente voel ik me verbonden, aan haar heb ik door Gods leiding veel te danken. Vanwege het Woord en de prediking, vanwege de trouw aan de belijdenis. Terwijl ik goed weet, dat de Heere ook elders Zijn kinderen en knechten heeft. Maar *hier* heeft de Heere me gebracht en... doen wortelen. Als het goed is!

Over dit wortelen gesproken. Eén van de doelstellingen van ons kerkelijk gebonden jeugdwerk - plaatselijk en landelijk - is *déze* worteling in de eigen gemeenten. Overtuigd van de waarde daarvan bij de groei naar de volwassenheid heeft de kerk en het gezin deze jeugdwerkactiviteiten - zeker in onze tijd - hard nodig. De wijze waarop de werkers in Woerden en veel vrijwilligers zich - week aan week - daarvoor inzetten verdient ons respect en onze hartelijke steun. Herhaaldelijk is dit respect tijdens de behandeling van het rapport van onze jeugdbond op de vergaderingen van onze driejaarlijkse Generale Synode tot uitdrukking gebracht. Laten we schouder aan schouder staand dit werk steunen. Als ambtsdrager(s) en als ouder(s). Eerlijke vragen mogen altijd gesteld worden, daar is ook alle ruimte voor, maar wel vanuit een positieve grondhouding en hartelijke verbondenheid. Want het gaat ook hierbij om het geestelijk welzijn van onze jongeren en om hun binding met de gemeentenkring die ons lief is.

Een belangrijke, jaarlijkse activiteit van de JBGG vormen de winterconferenties. Jongeren komen op verschillende plaatsen in ons land samen van vrijdagavond tot zaterdagmiddag rond een bepaald thema. Dit jaar is dat: Gods leiding in je leven, naar aanleiding van het leven van Jozef. Ontmoeting en bezinning gaan hier goed samen. Verschillende van mijn ambtsbroeders verzorgen de inleiding en weten van vorige jaren hoe goed het daar kan zijn. Dat je daar werkelijk wel het beslag van Gods Woord onder onze jongeren mag ervaren. Maar wat doet zich nu voor? De aanmeldingen voor deze conferenties laten tot op heden veel te wensen over. Het zou werkelijk te betreuren zijn, als deze activiteit beëindigd moest worden. Want dit heeft middellijkerwijs echt een functie voor de binding aan de gemeenten. Mogen we een dringende oproep doen aan de jongeren zelf: 'kom, probeer het eens, je zult er geen spijt van hebben. En neem elkaar mee!' Maar ook aan de ouders, ambtsdragers en kerkenraden om dit te stimuleren. De kosten mogen toch geen bezwaar zijn? Wie helpt ze over de drempel? Grootouders dan misschien...?

Opdat ook binnen onze gemeenten mag blijken: 'het zaad zal Hem dienen; het zal de HEERE aangeschreven worden tot in geslachten... Alleen maar omdat Hij het gedaan heeft' (Psalm 22).

v. A.

Relatie wedergeboorte en geloof [5]

ds. H. Paul,
Moerkapelle

Alle oude gereformeerden zijn het er over eens dat de wedergeboorte in de ziel van de mens plaatsgrijpt, en in haar eerste (en tweede) stadium tot die ziel beperkt blijft. Zij verschilden wel van mening over de vraag of in de wedergeboorte het verstand of de wil het eerst door de Geest wordt vernieuwd.

Luther leert dat kinderen in hun prille jeugd geloven kunnen en dat ook werkelijk doen.

De Schotse theoloog Camero leerde dat de wedergeboorte in het eerste stadium bestaat in een verlichting van het verstand. Maccovius deelde die mening. Amesius dacht sterk aan het vernieuwen van de wil. De Dordtse Leerregels spreken echter van 'de delen des mensen' waarin de Geest met Zijn werking binnendringt. De remonstranten leerden dat de werking van de Geest in de wedergeboorte een zuiver morele werking is: een appèl dat de Geest doet op de vrije wil van de mens. Onze vaders hebben deze opvatting sterk afgewezen. Tegenover de remonstranten wilden zij handhaven dat er een wezenlijke, kwalitatieve verandering van het hart in de wedergeboorte plaatsgrijpt en dat daarvoor een Goddelijke, herschepende werking nodig is. Tegenover Rome wilden zij ontkennen dat deze verandering een instorting van een nieuwe, aan de oorspronkelijke natuur van de mens vreemde substantie zou zijn. De beschrijving van de wedergeboorte

als 'de inplanting van een nieuw levensbeginsel of een nieuwe levenskiem' is stellig voor kritiek vatbaar. Het eerste bezwaar tegen deze definitie is dat het werk van de Geest niet alleen levendmakend, maar ook dodend is: zij is zowel de afsterving van de oude mens als de opstanding van de nieuwe mens. Het tweede en belangrijkste bezwaar is dat in deze definitie wordt gezwegen over de centrale betekenis van Christus als de verdienende oorzaak en eeuwige Bron der wedergeboorte. Het is daarom goed te spreken van 'de principiële doding van de oude en de principiële opstanding van de nieuwe mens, die beide in de gemeenschap van Christus door de Heilige Geest, gelijktijdig tot stand wordt gebracht'.

Een andere vraag is waar in de wedergeboorte de grens ligt tussen de oude en de nieuwe mens. De Schrift leert ons dat de gezindheid van het vlees staat tegenover de gezindheid van de Geest. Deze grens valt niet samen met de grens

tussen lichaam en ziel. Calvijn en veel oude gereformeerde theologen spraken van 'een wedergeboren deel der ziel', ter onderscheiding van dat deel dat niet-wedergeboren was. Duidelijk is dat het niet zondigen en niet kunnen zondigen van het herboren ik alleen te verklaren is in de bewarende en heiligende genade van de Geest. Tenslotte moet worden opgemerkt dat het eerste stadium der wedergeboorte zich niet volkomen laat beschrijven in een alles samenvattende formule. Het verschil tussen de wedergeboren en de niet-wedergeboren mens is het verschil tussen de gelovige en de ongelovige mens. De onwedergeboren mens is ongelovig in de diepe Schriftuurlijke zin van het woord. In de wedergeboorte ontvangt de mens een hart om te verstaan wat de Heere zegt. Het stenen hart wordt een vlezen hart.

Het herstel van het beeld Gods in de wedergeboorte is ook hierin gelegen, dat de in ongelof verstarde zondaar weer in een gelovig en gelovend mens wordt veranderd. Dit vinden we ook terug bij de reformatoren. Een tegenwerping tegen deze opvatting is dat deze verandering van het hart zich feitelijk tot volwassenen schijnt te beperken. Geloof is niet mogelijk zonder kennis die een onmisbaar element is in het geloof: kennis van God, van onszelf en van Gods genade in Christus. Hoe staat het dan met kinderen, die nog niet tot hun verstand gekomen zijn?

Sommige dogmatici onderscheidden in een potentieel geloof bij wedergeboren kinderen en een actueel, daadwerkelijk, geoefend geloof bij volwassenen. Andere gereformeerden maakten onderscheid tussen de daad des geloofs en het vermogen des geloofs, waarvan het eerste niet en het tweede wel bij wedergeboren kinderen wordt bevonden.

De christelijke kerk heeft altijd de mogelijkheid om wedergeboren te worden en te zijn voor jonge kinderen met nadruk gehandhaafd. Luther leert dat kinderen in hun prille jeugd geloven kunnen en dat ook werkelijk doen.

De Schrift is er duidelijk in. Verwezen mag worden naar het vroeg gestorven kind van Jerobeam, maar ook naar Psalm 8: 'Uit de mond der kinderkens en der zuigelingen hebt Gij sterkte gegrondvest'. Zie ook de reactie van de nog niet geboren Johannes de Doper op het komen van Maria tot zijn moeder Elisabeth. Bij de Heere zijn alle dingen mogelijk.

(slot)

Over schepping en evolutie [5]

Is het ook dat God gezegd heeft

In de vorige artikelen hebben we gezien dat de gevolgen van het meegaan met de theïstische evolutieleer voor het verstaan van Gods onfeilbaar Woord te groot zijn. Overdacht is welke consequenties dit meegaan heeft voor de verbondsleer, hoe Gods deugden in het geding zijn, hoe de Schriftuurlijke leer van de zondeval en de toerekening van de (erf)zonde in het geding is. In dit artikel willen we ingaan op de gevolgen van deze visie op de genadeleer.

ds. D. de Wit,
Barneveld

Steeds klinkt in Genesis 1: 'En God zeide'. Zo staat bijvoorbeeld in vers 3: 'En God zeide: Daar zij licht. En daar werd licht'. Dat dit niet slechts dichtertelijke woorden zijn, die niet letterlijk opgevat moeten worden, blijkt uit Johannes 1. De Evangelist zegt in Johannes 1:1-3: 'In den beginne was het Woord, en het Woord was bij God, en het Woord was God. Dit was in den beginne bij God. Alle dingen zijn door Hetzelve gemaakt, en zonder Hetzelve is geen ding gemaakt dat gemaakt is'. Uit vers 14 van dit hoofdstuk blijkt dat met het Woord de Zoon van God wordt bedoeld. Johannes wijst er dus op dat God de Vader door de Zoon geschapen heeft. Wanneer we nu Schrift met Schrift vergelijken staat er in Genesis 1 niet minder dan dat het spreken van God ziet op de tweede Persoon in het Goddelijk Wezen. Hoe heeft de Heere geschapen? Door het Woord, de Zoon van God!

Openbaring

Door ons spreken komen onze gedachten openbaar. Als we niets zouden zeggen, zouden deze gedachten verborgen blijven. Zo heeft de HEERE Zijn gedachten aangaande de schepping openbaar gemaakt. Dit heeft Hij gedaan door de tweede Persoon in het Goddelijk Wezen.

Het is opmerkelijk dat Christus dat later Zelf ook zo zegt, in Matthéüs 11:25-27: 'In dienzelven tijd antwoordde Jezus en zeide: Ik dank U, Vader, Heere des hemels en der aarde, dat Gij deze dingen voor de wijzen en verstandigen verborgen hebt, en hebt dezelve den kinderkens geopenbaard. Ja Vader, want alzo is geweest het welbehagen voor U. Alle dingen zijn Mij overgegeven van Mijn Vader; en niemand kent den Zoon dan de Vader, noch iemand kent den Vader dan de Zoon en dien het de Zoon wil openbaren'. In dit korte gedeelte spreekt Christus van Zijn Vader als de Schepper. Hij spreekt van de kennis tussen de Zoon en de Vader én van de openbaring van de Schepper door de Zoon. Dit is belangrijk. Hoe heeft de HEERE Zijn gedachten aangaande de schepping geopen-

baard? Door de Zoon. En op het ogenblik dat dit wordt geopenbaard in Zijn spreken, is het er ook terstond.

Groot onderscheid

Deze wijze van scheppen zoals het in Gods Woord staat(!) is onverenigbaar met de theïstische evolutieleer. Deze leer zegt dat God geschapen heeft door middel van evolutie. We verwijzen hierbij naar het tweede artikel. Kenmerkend voor evolutie is onder meer de toeval waarbij de ontwikkeling zich voortzet. Zowel het begrip 'toeval' als 'ontwikkeling' is op geen enkele wijze te verenigen met de eeuwige gedachten van God aangaande de schepping. Bovendien 'zeide' God en het was terstond. Het meest belangrijke is echter dat de theïstische evolutieleer de tweede Persoon in het Goddelijk Wezen 'weggeredeneerd' heeft.

Uit Matthéüs 11 blijkt reeds dat de Schepper en Herschepper één en dezelfde God is. We horen dat ook bij Paulus in 2 Korinthe 4:6: 'Want God, Die gezegd heeft dat het licht uit de duisternis zou schijnen, is Degene Die in onze harten geschapen heeft, om te geven verlichting der kennis der heerlijkheid Gods in het aangezicht van Jezus Christus'. Petrus verwoordt het op gelijke wijze in 1 Petrus 2:9: 'Maar gij zijt een uitverkoren geslacht, een koninklijk priesterdom, een heilig volk, een verkregen volk; opdat gij zoudt verkondigen de deugden Desgenen Die u uit de duisternis geroepen heeft tot Zijn wonderbaar licht'. Door heel de Schrift is het herschepende werk Gods verwoordt in de woorden van het scheppende werk. Het is immers dezelfde God. Wanneer wij nu bij de schepping geen plaats meer kunnen geven aan de openbaring door de Zoon, heeft dat óók gevolgen voor de plaats in Gods Woord Die spreken van de herschepping waar het ook de Zoon is Die openbaart. Wanneer wij plaats geven aan een ontwikkeling van miljoenen jaren waarvan de Heere gebruik zou hebben gemaakt, hoe moeten we dan ooit nog uitleggen de woorden van Paulus en Petrus die spreken van de wedergeboorte in een punt des tijds? Wie aan Genesis 1 komt, komt aan de fundamenten, aan héél de Schrift. Het kan niet anders of wie aan de Schepper zaken toedicht, die in de Schrift niet staan, moet het herschepend genadewerk zoals de Schrift daarover spreekt, kwijtraken. Nee, de theïstische evolutie zal de wetenschap niet tevreden stellen én wie deze weg volgt, raakt God en Zijn Woord kwijt.

(wordt vervolgd)

Wat is de Particuliere Synode?

Iedereen weet wat de kerkenraad is. Ook zijn de classis en de (generale) synode voor de gemiddelde kerkganger wel bekend. Maar wat is nu de particuliere synode? Goed om er eens bij stil te staan.

ds. P. Mulder,
Geldermalsen

In ons kerkelijke leven kennen we vier kerkelijke samenkomsten. Zo spreekt onze kerkorde in artikel 29. Met samenkomsten worden de kerkelijke, ambtelijke vergaderingen bedoeld. Er zijn er dus vier. Te weten de kerkenraad, de classis, de particuliere (regionale) synode, en de generale (landelijke) synode. De eerste is de kerkenraad. Deze is de belangrijkste en bestaat permanent. Altijd is de kerkenraad er. Van Christus' wege is aan de ambtsdragers de zorg voor de gemeente toevertrouwd. De raad van de gemeente heeft het opzicht en geeft leiding aan het gehele gemeentelijke leven. Een aantal genabuurde gemeenten samen vormen een classis. De classis behartigt zaken die boven de ene gemeente uitstijgen. En wat is en wat doet dan de particuliere synode?

Tussen classis en GS

De particuliere synode behartigt zaken die boven de bevoegdheid van een classis uitgaan. We kunnen ook zeggen dat de particuliere synode de schakel vormt tussen

een classis en de generale synode. Laten we wat voorbeelden benoemen.

De classis neemt het examen af van een kandidaat tot de heilige dienst. Namens de particuliere synode zijn twee deputaten (vertegenwoordigers) hierbij aanwezig. Zij vertegenwoordigen feitelijk de breedte van het kerkverband. Want als de classis toelaat, dan is de betrokkene bevoegd predikant binnen het gehele kerkverband. Juist het feit dat dit het gehele kerkverband betreft, wordt dit behartigd door de particuliere synode. Zo ook wanneer het gaat over de aanvraag van emeritaat door een predikant. Ook dan zijn er deputaten namens de PS (particuliere synode), die mede adviseren. Dat gebeurt ook als er onverhoopt een zaak tegen een predikant zou zijn waarbij zijn ambtsbediening ter sprake kan komen (losmaking, schorsing of afzetting). Steeds adviseren dan deputaten vanuit de PS.

Belangrijk is te omschrijven dat 'adviseren' hier bepaald niet iets is dat een zekere vrijblijvendheid heeft. Dit kerkelijk advies

heeft juist een groot gewicht. Want als deputaten anders adviseren dan hetgeen waartoe de classis wil besluiten, dan gaat de zaak niet door. Wel kan de zaak dan voorgelegd worden aan de volledige vergadering van de PS. Die komt dan bijeen om daarover te beraadslagen en te besluiten.

De hier steeds bedoelde deputaten noemen wij deputaten naar artikel 49 DKO. Dat komt omdat artikel 49 van onze kerkorde (zijnde de Dordtse Kerk Orde) bepaalt dat de PS deputaten tot dit doel moet aanwijzen.

De PS is ook schakel tussen classis en GS (generale synode). Wanneer een classis een punt wil doorsturen naar de GS dan kan dit niet rechtstreeks. De classis stuurt het punt door naar de PS. De particuliere synode beraadslaagt erover en beslist of het punt wel of niet doorgaat naar de GS. Ook kiest de PS predikanten en ouderlingen die afgevaardigd worden naar de vergadering van de GS.

Wie vormen de PS?

Iedere particuliere synode omvat in ons kerkverband drie classes in een bepaalde regio. Elke classis vaardigt 4 predikanten en 4 ouderlingen af naar de vergadering van de PS. Gewoonlijk vergadert een PS een keer per jaar. De bedoelde deputaten naar artikel 49 DKO brengen op een vergadering van de PS altijd verslag uit van hun werkzaamheden en leggen verantwoording af van hetgeen zij gedaan hebben. Het is uiteraard ook de PS die deze deputaten benoemt, herbenoemt en van hun dienst ontslaat.

De PS benoemt ook deputaten naar artikel 48 van de DKO. Deze deputaten hebben tot taak de correspondentie met de andere PS-en van het kerkverband te onderhouden. Elke vergadering van een PS wordt dan ook bezocht door een afgevaardigde deputaat naar art. 48 van elke andere PS. Deze deputaten betuigen hun medeleven en kunnen adviseren. Hier is het begrip 'adviseren' overigens niet van die lading zoals bij de deputaten naar art. 49 DKO. Dus meer een gewoon advies en niet een advies dat een besluit kan blokkeren.

Deze kerkelijke en ambtelijke lijnen zijn van groot belang opdat in het kerkelijke leven alle dingen eerlijk en met orde zullen toegaan. Zo hebben deze vergaderingen hun betekenis in de praktijk van het kerkelijke gebeuren. Daartoe verlene de Heere genadig steeds Zijn leiding en schenke Hij Zijn zegen.

Het merg van het Evangelie [14]

J.H. Madern,
Bergambacht

We willen in deze aflevering stilstaan bij de betrokkenheid van dr. Alexander Comrie bij de Nederlandse uitgave van "The Marrow".

Alexander Comrie

In 1757 zorgde Alexander Comrie voor de uitgave van "The Marrow" in het Nederlands. Hij gaf het de titel "Mergh des Evangeliums". Nergens in zijn werken wees Comrie op het Marrow-conflict. Dat is opmerkelijk wanneer we overdenken hoe bepalend "The Marrow" is geweest voor de theologie van Boston en de Erskines. We zouden ook geen zekerheid hebben over Comrie's betrokkenheid bij de uitgave van "Het Merg" wanneer hij daar zelf niet over had geschreven.

Op 4 oktober 1773 (één jaar voor zijn sterven) schreef hij in zijn woning aan de Westhaven in Gouda in een brief aan zijn vriend, ds. J.L. Verster: 'Zo moet ik dagelijks klagen over mijzelf (...) dat ik zo verward, blind en onkundig word, dat ik mijn A.B.C. vergeet, als een blinde naar de wand tast (...). Ik heb een uit het Engels vertaald boekje uitgegeven en dat doen voorafgaan van een voorrede over de Evangelische en de wettische prediking. Om redenen heb ik er mijn naam niet bij vermeld. Het is getiteld: Het Mergh des Evangeliums. Wanneer u het niet heeft, koop het.'

Om redenen mijn naam niet vermeld

Wat waren die 'redenen' waarover hij schreef aan zijn vriend ds. Verster? Het jaar 1757 was voor Comrie een veelbewogen jaar. Hij werd door de Leidse hoogleraar J. van den Honert beschuldigd van antinomiaanse gevoelens ten aanzien van de rechtvaardigingsleer. Van den Honert diende in 1757 bij de classis een klacht in tegen de rechtvaardigingsleer van Comrie en Holtius.

Een beschuldiging van antinomianisme raakte Comrie heel hard. Werden zijn oprechte bedoelingen om te blijven in het spoor van de Reformatie zo verkeerd begrepen dat hij beschuldigd werd van antinomianisme? Met kracht heeft hij deze beschuldiging tegengesproken in zijn "Missive" (ambtelijke schrijven) over de rechtvaardigmaking. Vier jaar later werd zijn "Brief over de rechtvaardigmaking" uitgegeven. Daarin zette Comrie zijn gevoelens nog eens uitgebreid uiteen. Maar ook in de negende samenspraak van het "Examen van het ontwerp van tolerantie" is de rechtvaardigingsleer uitgelegd en werd Van den Honert weerlegd. Er was dus heel wat aan de hand in 1757.

Een verbod van de overheid

De tiende samenspraak van het "Examen" verscheen in 1759. Tussen de negende en de tiende samenspraak van het "Examen" zat twee jaar. Het duurde zo lang dat de uitgever van "Het Mergh" in zijn voorwoord zijn zorg uitsprak dat de auteurs van het "Examen" het schrijven van de samenspraken hadden beëindigd. Wat was er aan de hand?

Vanwege de scherpe opmerkingen in het "Examen" over de in 1758 overleden professor J. van den Honert hadden de Staten van Holland verdere uitgave verboden. Dit heeft Comrie en Holtius diep geraakt. Ontnam de overheid Gods knechten het woord? Hadden zij niet van Godswege de roeping om de kerk te bewaren voor de Saumurse theologie (Amyraut) en in navolging daarvan het neonomianisme (Baxter)? Ze zagen haarscherp dat deze theologie niet anders was dan een compromis tussen de leer van Dordt en de remonstranten en bovendien een verbinding had met het rationalisme van de Franse filosoof René Descartes.

Het is niet verwonderlijk dat Comrie juist in 1757 anoniem zorgde voor een Nederlandse uitgave van "The Marrow". Was dit immers niet hét geschrift dat het in de zeventiende eeuw in Engeland en Schotland opnam tegen de antinomianen en neonomianen?

Comrie was ervan overtuigd dat de Nederlandse kerk bedreigd werd door deze dwalingen en daarom bestreed hij ze samen met Holtius.

Op de Franse school?

Comrie was ervan overtuigd dat de Nederlandse kerk bedreigd werd door deze dwalingen en daarom bestreed hij ze samen met Holtius. Het "Examen" was één waarschuwing tegen de leer uit Saumur en het rationalisme van Descartes. Hij sprak altijd over de "Franse school" wanneer hij "Saumur" bedoelde en noemde het 'bederf' uit Saumur in zijn "Brief over de rechtvaardigmaking" (1761) 'een inetende kanker die in de kerk is ingedrongen'.

Hoe dit alles de 67-jarige Comrie heeft geraakt is af te leiden uit een andere brief aan ds. Verster. Hij schreef in zijn sterfjaar 1774: 's Vijands listen zijn mij van jongs af niet onbekend. Op mijn oude dag heb ik er nog dikwijls mee te worstelen en vaak denk ik: Kom ik nog op mijn oude dag op de Franse school terecht?'

Hij vergunt ons in deze brief een blik in zijn zielentoestand. De grote theoloog Comrie was in zichzelf slechts een arme bedelaar die alleen uit louter genade kon zalig worden.

(wordt vervolgd)

N.a.v. "Het merg van het Evangelie; met aantekeningen van Thomas Boston", Edward Fisher, uitg. Brevier, Kampen, ISBN 978 949 158 3667, 428 blz.; € 39,90.

Kerknieuws

BEROEPINGSWERK

BEROEPEN:

Te Scherpenisse:
ds. A.T. Huijser te Sliedrecht;
Te Zwijndrecht:
ds. H. Hofman te Dordrecht.

BEDANKT:

Voor Carterton (Nieuw-Zeeland):
ds. H. Hofman te Dordrecht;
Voor 's-Gravenzande:
ds. H. Hofman te Dordrecht.

PASTORIEZORGEN

Herstel bericht ds. J. Driessen

Eerder is gemeld dat ds. J. Driessen in verband met een heupoperatie alle preekbeurten voor het gehele jaar moet afzeggen. Het is echter anders: de preekbeurten tot en met maart a.s. worden afgezegd. In maart wordt verder overwogen wat er mogelijk is.

Ds. C. Neele.

VERSLAG VERGADERING CLASSIS DORDRECHT 13 JANUARI 2016 TE WERKENDAM

Opening

Ds. M. Karens opent, als predikant van de roepende kerk Werkendam, de vergadering, op de gebruikelijke wijze.

Als te memoreren feiten worden genoemd:
Brakel: Op 2 oktober 2015 is oud-ouderling C. Jumelet op de leeftijd van 64 jaar overleden. Hij diende de gemeente van 2003 t/m 2014 als ouderling.

Leerdam: Dominee J. Schipper wacht over enkele weken een ernstige operatie. Hartelijk beveelt de classis hem de Heere aan en spreekt de wens uit dat hij Gods nabijheid mag ervaren.

Sliedrecht: Ouderling H.J. Blijerveld mocht op 14 oktober 2015 herdenken dat hij 25 jaar geleden in het ambt van ouderling werd bevestigd. Van 14 oktober 1990 tot 11 december 2011 diende hij de gemeente van Hardinxveld-Giessendam en vanaf 11 december 2011 de gemeente van Sliedrecht.

Sprang-Capelle: Op 1 januari 2016 herdacht evangelist H.J. van den Boogaart dat hij 25 jaar als evangelist werkzaam mocht zijn. Vanaf 1991 te Emmen, vanaf 1994 te Alkmaar en vanaf 15 december 1999 te Tilburg.

Moderamen

Het moderamen wordt als volgt samengesteld:
Ds. E. Bakker, preses; ds. L. Blok en ouderling H.M. Lobbezoo, assessoren; ouderling A. van Hartingsveldt, quaestor en ouderling J.A. de Ron, scriba.

Rapporten en verslagen

Tussenrapportage vorming classicaal inloopcentrum Breda

De overdracht van het pand en de financiële middelen zijn afgerond. De stichting ontving een ANBI-status. Er is een groep van ongeveer 27 vrijwilligers om uitvoering te geven aan het werk in Breda. De broeders Van den Boogaart en Van Steensel zullen de vrijwilligers toerusting geven. Daarvoor zijn afspraken gemaakt. De verbouwing is gereed. De inrichting zal één dezer dagen plaatsvinden. Als naam is gekozen: "De Lichtboei". Een verwijzing naar het werk en naar de wijk waarin de kerk staat (Boeimeer). Dhr. M. Nijse uit Dordrecht heeft een aantal inhoudelijke, coördineerde taken overgenomen. Op termijn zal bezien worden hoe de definitieve coördinatie invulling zal krijgen. Eind van deze maand zal gestart worden met twee dagdelen per week evangelisatiewerk binnen het gebouw en twee dagdelen per week d.m.v. het leggen van contacten met mensen op straat. Als er belangstelling is, zal er ook gestart worden met de laagdrempelige oriëntatie-cursus "Leer uw Bijbel kennen". De post in Tilburg bestaat bijna 43 jaar. Het is verblijdend dat er nu in Breda gestart kan worden.

De waardering voor het vele werk wordt uitgesproken en aangegeven wordt dat het gebed bij de voortduur nodig blijft. A. van Hartingsveldt wordt hartelijk bedankt voor het werk dat hij 13 jaar als voorzitter van de C.E.C.D. heeft gedaan. De nieuwe voorzitter, br. C. van der Hoek, wordt Gods zegen gewenst. Van Hartingsveldt zal wel voorzitter van de werkgroep Breda blijven.

Begroting stichting evangelisatie Breda

Naar aanleiding van de begroting wordt een voorstel gedaan om € 1,00 per lid/dooplid beschikbaar te stellen voor Breda. De classis

gaat akkoord met deze hoofdelijke omslag. Als er voldoende inkomsten komen en de exploitatie sluitend is te krijgen, zal de bijdrage éénmalig zijn, anders zal de bijdrage jaarlijks opnieuw worden vastgesteld op basis van een door de classis goedgekeurde begroting. Omdat Breda een classicale post is, zal als het nodig is de vraag om financiële middelen aan de classis gedaan worden.

Raad van Advies van Cedrah

Omdat br. N. Zondag ziek is, is dhr. T.A. Stoop, bestuurder van Cedrah, gekomen om het jaarbericht van de Raad van Advies van Cedrah toe te lichten en de vragen te beantwoorden.

Naar aanleiding van een vraag wordt aangegeven: In 2014 werd het medisch-ethisch beleid vastgesteld. De uitwerking was hoofdzakelijk op de zorgkwaliteit gericht. De vraag is neergelegd om ook invulling en omschrijving te geven hoe dit gestalte krijgt in de laatste levensfase.

De richtlijn zal op het punt van de identiteit worden bekeken en aangevuld worden met hetgeen gevraagd is.

Op de vraag over (ver)huur en (ver)koop van gebouwen en faciliteiten wordt geantwoord: In het beleid is vastgesteld dat we gebouwen en faciliteiten niet willen laten gebruiken voor die zorg waarvan de identiteit niet gewaarborgd kan worden. Voor het vastgoed ligt het breder. Om toekomstbestendige locaties te houden zouden er investeringen moeten worden gedaan die de draagkracht van Cedrah te boven gaan. Waar mogelijk wordt gekeken om de woonaspecten te laten financieren door externe partijen. Door regels op te stellen zal ook daar de identiteit gewaarborgd blijven. Tijdens onderhandelingen was er een opnamestop om nieuwe partijen ruimte te geven. Die is nu opgeheven. Er wordt contact gezocht met beleggers uit onze achterban.

Dhr. Stoop geeft verder aan dat de brochure "Pastorale Zorg" beschikbaar is.

De bekostiging van lichtere zorg wordt door de overheid afgebouwd. De overheid biedt wel mogelijkheden tot uitbreiding in de zwaardere zorg. Om alles te faciliteren zijn aanpassingen en verbouwingen nodig. Hierdoor is uitbreiding ook mogelijk. Bij Nebo in

Zwijndrecht zijn er al verbouwingen geweest en bij Borghave in Zwijndrecht zijn momenteel verbouwingen gaande. Er zijn gelukkig ook positieve zaken te melden uit het zorgvolle zorgland.

Verkiezing afgevaardigden naar de P.S.

Zuid-West:

Met meerderheid van stemmen worden gekozen als primi afgevaardigden naar de P.S. Zuid-West: Ds, L. Blok, ds. W.J. Karels, ds. M. Karens, ds. J. Schipper, ouderling J. Evertse uit Meeuwen, ouderling A. van Hartingsveldt uit Gorinchem, ouderling A. Rozendaal uit Aalburg en ouderling A. Waaijbergen uit Veen.

Rondvraag ingevolge art. 41 der D.K.O.

In de voorzomer van 2016 zal er kerkvisitatie in alle gemeenten worden gedaan. De scriba zal hiervoor een rooster opstellen.

Aanwijzing roepende kerk

Als roepende kerk voor de classisvergadering op 29 augustus 2016, aanvang: 19.30 uur, te Werkendam, wordt de gemeente van Aalburg aangewezen.

Sluiting

Ouderling H.M. Lobbezoo van de roepende kerk van Werkendam sluit de vergadering op de gebruikelijke wijze.

MUTATIES KERKELIJK JAARBOEK 2015

*** Pag. 245, gemeente KRABBENDIJK.**

Het adres van de scriba van de diaconie, C. Kok, is gewijzigd in: Rosierlaan 28, 4413 HD Krabbendijke.

*** Pag. 319, gemeente POORTVLIET.**

Koster is nu: G.J. de Hond, Schoolstraat 21, 4693 BE Poortvliet, tel. 06 10309773

e-mail: lkodehond@outlook.com

*** Pag. 410, gemeente Zwijndrecht.**

Scriba is nu: P.W. Nobel, Officiersvliet 47, 3331 KL Zwijndrecht, tel: (078) 6122841, mobiel: 06 10942398; e-mail: pnobel@telfort.

Berichten

HBO-OPLEIDING GODSDIENSTLERAAR CGO

Denk je over een baan als leraar godsdienst? De opleiding voor dit prachtige beroep kun je volgen aan de hbo-opleiding van de CGO. Informatie over deze opleiding wordt gegeven op donderdagavond 11 februari, zaterdag 12 maart, woensdagavond 11 mei, donderdagavond 26 mei en woensdagavond 15 juni 2016 in het gebouw van Driestar *educatief* te Gouda. Je kunt ook vrijblijvend een college volgen op een woensdagavond. *Voor bevoegde docenten zijn aantrekkelijke vrijstellingen mogelijk!* Kijk voor meer informatie op www.cgo.nu/hbo-opleiding/Voorlichting2016.

THEMABIJENKOMST VOOR STUDENTEN IN DELFT E.O

De kerkenraad van de Gereformeerde Gemeente te Delft belegt opnieuw een speciale bijeenkomst voor studenten op woensdag 24 februari a.s. Graag nodigen we jullie daarvoor uit. Deze avond wordt belegd in samenspraak met het Dispuut Johannes Calvijn van de C.S.F.R. en de Werkgroep voor Studenten van de Gereformeerde Gemeenten. Ds. G. Clements zal deze avond aandacht

besteden aan de vraag naar het lijden. De inleider wil vooral ingaan op de visie van de "onmachtige" God en het lijden, zoals de moderne theologie dit ziet. Plaats: kerkgebouw Gereformeerde Gemeente Delft, Oost-einde 175. Aanvang: 19.45 uur.

WIJZER MET MEDIA; BEZINNINGSAVONDEN IN APELDOORN EN GOES

De digitale media hebben meer en meer impact op ons persoonlijk en sociaal functioneren. Driestar *educatief* en Erdee Media Groep beleggen een serie van drie bezinningsavonden over de invloed van de media op drie levensterreinen: ons leven als christen, het functioneren van ons brein en in de opvoeding. De avonden worden in maart en april gehouden in Apeldoorn en Goes. Sprekers zijn L. van der Tang, dr. B. van Kooten/dr. Frank Visscher en dr. ir. Steef de Bruijn.

Meer informatie: www.driestar-educatief.nl/studiumgenerale.

JAARVERGADERING VOGG, AFD. WEST

Jaarvergadering van de VOGG, afd. West, op 13 februari in de kerk van de Hersteld Hervormde Kerk te Ouddorp, Diependorst 18a. U wordt verwacht in het verenigingsge-

bouw Eben Haëzer voor het huishoudelijk gedeelte. Hierna volgt een presentatie en klankdemonstratie van het nieuwe orgel door Dick den Engelsman. Vervolgens is er gelegenheid voor vrij orgelspel. We beginnen om 14.00 uur.

BEGELEID WONEN JONGVOLWASSENEN MET VORM VAN AUTISME

Sinds enige tijd is een aantal personen, o.a. vanuit Helpende Handen, De Vluchtheuvel, De Welkamp (Elspeet), Eleos en Berséba, bezig met het opstarten van een kleinschalige voorziening voor begeleid wonen voor jongvolwassenen met een vorm van autisme (ASS) met een IQ hoger dan 80. Het gaat hierbij dus om mensen zonder een verstandelijke beperking. Deze woonvoorziening hoopt 1 augustus 2016 van start te gaan in Barneveld.

Doelgroep: reformatorische jongvolwassenen in de leeftijd van 18 tot 25 jaar. Er is plaats voor maximaal 6 bewoners die een Pgb hebben. We komen graag op korte termijn in contact met (ouders van) jongvolwassenen die tot deze doelgroep behoren en serieus geïnteresseerd zijn. Hiervoor kunt u contact opnemen met Rien van de Beek: Joh. Elsevierlaan 27 Barneveld, rvdbeek@kliksafe.nl of 06 21 28 38 20.

WIJZIGING SECRETARIAAT WERKGROEP VOOR STUDENTEN

In de laatstgehouden vergadering heeft onze Werkgroep voor studenten afscheid genomen van haar secretaris, dr. G. van der Hoek. Hij heeft deze taak vele jaren in getrouwheid mogen vervullen, waarvoor de werkgroep haar dankbaarheid uitspreekt. Hij is opge-

volgd door J.M. Schot te Doornspijk (e-mail werkgroepstudenten@cbgg.nl). De gewijzigde adresgegevens van het secretariaat vindt u op www.werkgroepstudenten.nl

VAKANTIEWEEK VOOR OUDEREN 65+ DIE ZORG NODIG HEBBEN

Bent u ouder dan 65 jaar en heeft u enige zorg nodig? Dán is een vakantieweek voor ouderen waarschijnlijk iets voor u. De Commissie Vakantieweken organiseert voor ouderen die enige hulp nodig hebben van 18-25 juni een vakantieweek in vakantiecentrum Het Bosgoed te Lunteren.

Er gaat in deze week een aantal stafleden mee die u kunnen helpen bij de zelfzorg die u nodig heeft. Heeft u een helpende hand nodig bij het douchen of bijv. insuline spuiten of heeft u enige hulp nodig bij het medicijngebruik, dan zijn er verpleegkundigen of verzorgenden die u daarbij kunnen helpen. Deze vakantieweek is ook geschikt voor mensen met een beperkte mobiliteit. Er worden voldoende rustmomenten ingelast en het tempo in de week ligt niet zo hoog. Er worden in de week wel diverse activiteiten in en om het oord georganiseerd. Ook een ochtend winkelen behoort tot de mogelijkheden voor degenen die dat willen of kunnen. 's Zondags worden twee kerkdiensten in het

oord gehouden en verder wordt er ook in de week enkele keren een Bijbelstudie gedaan.

Alle kamers bevinden zich op de begane grond en zijn voorzien van douche en toilet. De prijs van deze geheel verzorgde week is voor een eenpersoonskamer € 685,- en voor een tweepersoonskamer € 635,-. Als u gebruik maakt van een rolstoel, dan dient u deze zelf mee te brengen.

Voor aanmelding en/of meerdere inlichtingen kunt u terecht bij mw. G.A. Hoogendoorn-de Raaf, tel. 033-2863366. We verwijzen u ook naar onze website www.vrouwenbondgergem.nl

ZANGAVONDEN

Bruinisse

Koor- en samenzangavond op zaterdag 13 februari, aanvang: 19.30 uur, in Herv. Kerk te Bruinisse, m.m.v. een gemengd koor uit Yerseke. Organist: Pieter Heykoop. Meditatie door ds. C. van Krimpen.

Capelle a/d IJssel

Psalmzangavond op zaterdag 6 februari, aanvang: 19.30 uur een, in de Moriakerk te Capelle a/d IJssel-West. Organist: Pietert Heykoop. Ds. A. Moerkerken hoopt de ope-

ning, een meditatie en de sluiting te verzorgen. Opbrengst is t.b.v. orgelfonds.

Gouda

Psalmzangavond met bovenstem op zaterdag 13 februari, aanvang: 19.30 uur, in de kerk van de Geref. Gemeente te Gouda, Nieuwe Gouwe Oost Zijde 2b. Orgel: Peter Wildeman. Leiding: ds. J. W. Verweij. Collecte t.b.v. Stichting Hudson Taylor.

Terwolde-De Vecht

Psalmzangavond met bovenstem op zaterdag 13 februari, aanvang: 19.00 uur, in de kerk van de Gereformeerde Gemeente, Avervoordseweg 32, Terwolde-De Vecht. De opening, een korte toelichting op enkele te zingen psalmen en de sluiting zal verzorgd worden door student M.T. Al-Chalabi. Collecte o.a. voor de kerk. Medewerkenden: verschillende instrumentalist en solozangers.

Werkendam

Psalmzangavond op zaterdag 6 februari, aanvang: 19.45 uur, in de Bethelkerk van de Geref. Gemeente te Werkendam, m.m.v. jongerenkoor Cantilena, aldaar en organist Peter Wildeman. Meditatie door ds. M. Karrens. Collecte t.b.v. Hudson Taylor Stichting.

Kerkdiensten

ZONDAG 7 FEBRUARI 2016

Aagtekerke 9.30 en 19.00 uur ds. A.P. Baaijens; Aalburg 9.30 en 18.00 uur ds. J. van Rijswijk; Aalst 9.00 uur ds. J.S. van der Net en 14.30 uur ds. J. van Rijswijk; Alblasserdam 9.30 en 16.30 uur ds. B. van der Heiden; Alphen a/d Rijn 10.00 en 16.00 uur ds. G. Hoogerland; Amersfoort 16.00 uur ds. A. Verschuure; Apeldoorn 10.00 en 18.00 uur ds. W.A. Zondag; Arnhem 15.30 uur ds. R. Kattenberg; Barendrecht 10.00 uur ds. J. Mijnders en 15.30 uur ds. J.M.D. de Heer; Barneveld-Centrum 9.30 en 19.00 uur ds. D. de Wit; Benthuizen 9.30 en 18.00 uur ds. H.A. van Zetten; Berkenwoude 19.00 uur ds. G. Clements; Bodegraven 10.00 en 18.30 uur stud. J.B. Huisman; Borssele 14.00 uur ds. A.J. de Waard; Boskoop 9.30 en 16.30 uur ds. J.J. Tanis; Brakel 15.00 uur ds. W.J. Karels; Capelle a/d IJssel-Middelwatering 10.00 en 16.30 uur ds. G.W.S. Mulder; Capelle a/d IJssel-West 19.15 uur ds. H. Hofman; De Valk-Wekerom 9.30 en 19.00 uur ds. B.J. van Boven; Delft 10.00 uur ds.

H. Paul en 16.00 uur ds. P. Mulder; Den Helder 10.00 en 16.00 uur stud. M.H. Schot; Deventer 19.00 uur ds. J. IJsselstein; Dinteloord 10.00 uur ds. M. Golverdingen; Dirksland 10.00 en 18.00 uur ds. K. Boeder; Dordrecht 10.00 en 17.00 uur ds. H. Hofman; Elspeet 10.00 en 18.30 uur ds. G. van Manen; Emmeloord 9.30 en 16.00 uur ds. P.G. Heijkamp; Enkhuzen 9.30 en 16.00 uur ds. G. Heijkamp; Enschede 15.00 uur ds. J. van Laar; Enter 18.30 uur ds. R. Kattenberg; Ermelo 9.30 en 18.30 uur ds. P. Melis; Genemuiden 9.30 en 15.30 uur ds. C. Hogchem; Goes 9.30 en 18.00 uur ds. C.J. Meeuse; Gorinchem 10.00 en 16.00 uur ds. L. Blok; Gouda 9.30 (H.D.) en 16.30 uur ds. G. Clements; 's-Gravenpolder 9.30 en 18.00 uur ds. S.W. Janse; Groningen 10.00 en 16.00 uur ds. J.B. Zippro; Haamstede 14.30 uur ds. S.W. Janse; Hardinxveld-Giessendam 9.30 uur ds. M. Joosse en 18.00 uur ds. W.J. Karels; Hendrik-Ido-Ambacht 16.30 uur ds. M. Joosse; Herkingen 10.00 en 18.00 uur stud. E.J. Boudewijn; Hilversum 10.00 uur ds. J.J. van Ekeveld en

19.00 uur ds. B. Labee; Hoedekenskerke 14.30 uur ds. D.W. Tuinier; Hoofddorp 18.30 uur ds. G.J.N. Moens; Hoogeveen 19.00 uur ds. J.B. Zippro; Hoogvliet 19.00 uur ds. H. Brons; Houten 10.00 en 17.00 uur ds. C.G. Vreugdenhil; Kampen 9.30 en 15.30 uur ds. J. IJsselstein; Kamperland 14.00 uur ds. G.J. Baan; Kapelle-Biezeling 10.00 uur ds. C. Harinck; Klaaswaal 9.30 en 18.00 uur ds. G.J. van Aalst; Kootwijkbroek 10.00 en 19.00 uur ds. G. Beens; Kortgene 14.30 uur ds. C.J. Meeuse; Krimpen a/d IJssel 9.30 (H.A.) en 16.30 uur ds. C. van Ruitenburg; Kruiningen 9.30 en 18.00 uur ds. G. Bredeweg; Leiderdorp 19.00 uur ds. L. Terlouw; Lisse 10.00 en 16.00 uur ds. G.J.N. Moens; Meeuwen 15.00 uur ds. A.T. Huijser; Meliskerke 9.30 en 14.30 uur ds. S. Maljaars; Middelburg-Zuid 18.30 uur ds. R.A.M. Visser; Middelharnis 14.30 uur ds. G. Pater; Mijdrecht 10.00 uur ds. W. Visscher en 15.30 uur stud. J.B. Huisman; Moerkapelle 9.30 en 18.30 uur ds. W. Harinck; Naaldwijk 18.30 uur ds. P. Mulder; Nieuw-Beijerland 9.30 uur (H.D.) ds. A. Vermeij; Nieuwdorp 9.30 en 18.30 uur ds. A.J. de Waard; Nieuwer ter Aa 15.30 uur ds. W. Visscher; Nieuwerkerk 15.00 uur ds. J. van Belzen; Nieuwe-Tonge 15.00 uur stud. E.J. Boudewijn; Nijkerk 14.30 uur ds. G. van Manen; Nisse 16.30 uur ds. A.J. Gunst; Nunspeet 9.30 en 15.00 uur (H.D.) ds. A. Schot; Ooltgensplaat 9.30 en 18.00 uur ds. J.M.D. de Heer; Oostburg 10.00 (H.A.) en 15.30 uur ds. R.A.M. Visser; Oosterend 10.00

en 16.00 uur stud. M.T. Al-Chalabi; Oosterland 10.00 en 18.30 uur ds. J. van Belzen; Oostkapelle 18.30 uur ds. G.J. Baan; Opheusden (in Ger. Gem. in Ned.) 12.00 en 19.00 uur ds. G.M. de Leeuw; Opperdoes 19.00 uur stud. M.H. Schot; Oud-Beijerland 19.00 uur ds. C. van Ruitenburg; Ouddorp 18.30 uur ds. C. Harinck; Poortugaal 9.30 uur ds. C. Neele en 18.30 uur ds. G.W.S. Mulder; Poortvliet 10.00 uur ds. A.J. Gunst en 14.30 uur stud. W. Mouw; Puttershoek 19.00 uur ds. L. Blok; Ridderkerk 9.30 en 17.00 uur ds. G. Pater; Ridderkerk-Slikkerveer 19.00 uur ds. M. Joosse; Rijssen-Noord 9.30 en 18.30 uur ds. C.A. van Dieren; Rijssen-West 9.30 en 18.30 uur ds. J. van Laar; Rijssen-Zuid 9.30 en 18.30 uur (H.D.) ds. A. Schreuder; Rilland-Bath 9.30 en 18.30 uur stud. W. Mouw; Rotterdam-Alexanderpolder 10.00 uur ds. M.J. van Gelder en 15.30 uur ds. W. Harinck; Rotterdam-Centrum 15.00 uur ds. H.A. van Zetten; Rotterdam-IJsselmonde 14.30 uur ds. W. Silfhout; Rotterdam-Zuidwijk 10.00 uur ds. A. Moerkerken en 16.00 uur ds. J.S. van der Net; Scherpenisse 9.30 en 18.30 uur ds. H. van der Heiden; Scherpenzeel 10.00 en 18.30 uur ds. A. Verschuure; Sint Philipsland 14.30 uur ds. P.D. den Haan; Sliedrecht 9.30 (H.A.) en 18.00 uur ds. A.T. Huijser; Soest 9.30 en 16.00 uur ds. A.B. van der Heiden; Spijkenisse 17.00 uur ds. M. Golverdingen; Sprang-Capelle 15.00 uur ds. E. Bakker; Terwolde - De Vecht 14.30 uur (H.D.) ds. W.A. Zondag; Tholen 10.00 en 18.30 uur ds. P.D. den Haan; Tricht-Geldermalsen 10.00 uur ds. P. Mulder en 18.30 uur ds. M.J. van Gelder; Utrecht 10.00 en 16.30 uur ds. L. Terlouw; Veen 9.30 en 18.00 uur ds. E. Bakker; Veenendaal 9.30 en 16.30 uur (H.D.) ds. B. Labee; Vlaardingen 10.00 en 16.30 uur ds. H. Brons; Vlissingen 9.30 en 16.00 uur ds. G.J. Baan; Waarde 9.30 (H.D.) en 18.00 uur ds. D.W. Tuinier; Waardenburg 10.00 en 18.30 uur ds. M. Mondria; Werkendam 10.00 en 18.00 uur ds. M. Karens; Westkapelle 14.00 uur ds. A.P. Baaijens en 18.30 uur ds. S. Maljaars; Westzaan 19.00 uur ds. J.J. van Ekeveld; Wolphaartsdijk 14.00 uur ds. C. van Krimpen; Yerseke 9.30 en 18.00 uur ds. C. van Krimpen; Zoetermeer 10.00 en 18.30 uur ds. W. Silfhout; Zwijndrecht 9.30 en 16.30 uur ds. J.W. Verweij; Zwolle 19.00 uur ds. A. Schot.

DINSDAG 9 FEBRUARI 2016

Brakel 19.30 uur ds. M. Mondria; Ede 19.30 uur ds. W. Silfhout; Oostburg 19.30 uur (GBS-dienst) ds. R.A.M. Visser; Oosterland 19.30 uur ds. J. van Belzen; Rotterdam-IJsselmonde 19.30 uur ds. G.M. de Leeuw.

WOENSDAG 10 FEBRUARI 2016

Aalst 19.30 uur (GBS-dienst) ds. B.J. van Boven; Berkenwoude 19.30 uur stud. E.J. Boudewijn; Ermelo 19.30 uur ds. P. Melis; Kortgene 19.30 uur ds. E. Bakker; Kruiningen 19.30 uur (tijdrede) ds. A. Schot; Leiderdorp 19.30 uur ds. D. de Wit; Meeuwen 19.30 uur ds. M. Joosse; Nieuwerter Aa 19.45 uur ds. G. Pater; Nijkerk 19.30 uur ds. S. Maljaars; Nisse 19.30 uur ds. J.M.D. de Heer; Ouddorp 19.30 uur ds. B. van der Heiden; Oude-Tonghe 19.30 uur ds. J. van Rijswijk; Poor-

tugaal 19.30 uur ds. G. Bredeweg; Rijssen-Zuid 19.30 uur ds. A. Schreuder; Rotterdam-Alexanderpolder 19.30 uur ds. W. Visscher; Scherpenisse 19.30 uur ds. G.W.S. Mulder; Stolwijk 19.30 uur ds. G. Hoogerland; Urk 10.00 en 17.00 uur ds. C. Hogchem; Veenendaal 19.30 uur ds. B. Labee; Zeist 19.30 uur ds. J.J. van Ekeveld.

DONDERDAG 11 FEBRUARI 2016

Apeldoorn 19.30 uur ds. J.S. van der Net; Barendrecht 19.30 uur ds. J.W. Verweij; Beekbergen 19.30 uur ds. C.A. van Dieren; Genemuiden 19.30 uur ds. C. Hogchem; 's-Gravenzande 19.45 uur ds. J.J. Tanis; Nieuwe-Tonghe 19.30 uur ds. A. Schot; Oud-Beijerland 19.30 uur ds. M. Mondria; Tricht-Geldermalsen 19.30 uur ds. P. Mulder; Westkapelle 19.30 uur ds. C.J. Meeuse; Westzaan 19.30 uur ds. L. Blok; Zwijndrecht 19.30 uur ds. M. Karens.

VRIJDAG 12 FEBRUARI 2016

Capelle a/d IJssel-Middelwatering 14.00 uur (huw.bev.) ds. W. Silfhout; Doetinchem 13.45 uur (huw.bev.) ds. A.P. Baaijens; Goudswaard 14.30 uur (huw.bev.) ds. A. Vermeij.

EVANGELISATIESAMENKOMSTEN ZONDAG 7 FEBRUARI 2016

Alkmaar (Willem Buytewechstraat 2, Alkmaar) 10.00 uur evang. G. Baan; Amsterdam (Looiersgracht 70) 10.30 en 17.00 uur evang. J. Krijgsman; Emmen (Prinsesselaan 6 I) 9.30 en 15.30 uur evang. C. van Drunen; Leeuwarden (Achter de Hoven 2c) 9.30 en 12.00 (Bijbeluur) en 16.00 uur evang. S. de Visser; Merksem (Jaak de Boeckstraat 21-23, Merksem) 10.00 en 17.00 uur evang. A. van Setten; Tilburg (Offenbachstraat 105) 10.00 en 18.30 uur evang. H.J. van den Boogaart.

EVANGELISATIEPOSTEN

Alkmaar:
Evangelisatiepost 'Bij de Bron', Willem Buytewechstraat 2, 1816 GL Alkmaar; samenkomsten iedere zondag om 10.00 en 16.30 uur.
U bent hartelijk welkom op onze post.
Openingstijden: dinsdag t/m zaterdag van 11.00 - 15.00 uur.
Tel. 072-5129195 email info@bijdebronalkmaar.nl website www.bijdebronalkmaar.nl

Amsterdam:
Evangelist J. Krijgsman; Evangelisatiepost Bij Simon de Looier; Looiersgracht 70-72. Tel. 020-6227742.
Samenkomsten iedere zondag 10:30 uur 17:00 uur. U bent van harte welkom in onze evangelisatiepost.
Openingstijden: dinsdag t/m zaterdag van 10:00-12:00 uur en 12:30-16:00 uur.
U kunt bij ons ook CD's en boeken kopen. Door uw aankoop steunt u het evangelisatiewerk.
Telefonisch of per mail bestellen kan ook: 0252-419560; cvleenen@klikSAFE.nl
Bekijk ook eens onze site: www.bijsimondelooier.nl

Breda:

Inloopcentrum 'De Lichtboei', Vriesdongen 1, Breda
Contactadres: info@inloopdelichtboei.nl
Openingstijden: dinsdag en zaterdag 10.00-12.30 uur
Voor actuele informatie: www.inloopdelichtboei.nl

Emmen:

Evangelist C. van Drunen; kerkgebouw Prinsesselaan 6-I te Emmen; samenkomsten iedere zondag om 9.30 en 15.30 uur.
Inloophuis de Hoeksteen: Kolhoopstraat 24, Emmen. Openingstijden: elke dinsdag, donderdag, vrijdag en zaterdagmiddag van 13:30 tot 16:30 uur. Tel. 0591 - 653915
www.inloophuisdehoeksteen.nl

Leeuwarden:

Evangelist S. de Visser; kerkgebouw Achter de Hoven 2-c; samenkomsten iedere zondag om 9.30 en 16.00 uur.
Op vakantie in Friesland? Welkom in onze inloop, die geopend is op donderdag en vrijdag van 11.00 tot 16.00 uur en zaterdag van 11.00 tot 15.00 uur. Bekijk ook eens onze site: www.inloophuisachterdehoven.nl

Merksem:

Evangelist A. van Setten; protestants centrum "De Bron", Jaak de Boeckstraat 21-23; samenkomsten iedere zondag om 10.00 en 17.00 uur.
U bent ook hartelijk welkom in het inloophuis, geopend van dinsdag t/m vrijdag van 13.00-16.00, donderdagavond van 18.00-21.30 uur en zaterdag van 10.30-13.00 uur.

Rotterdam:

Inloop- en Bijbelcentrum 'In de Gouwstraat', Gouwstraat 36-b, Rotterdam-Charlois.
Kom eens langs, u bent hartelijk welkom. De inloop is geopend van dinsdag tot en met zaterdag tussen 10.00 en 16.00 uur.

Tilburg:

Kerkruimte: Offenbachstraat 105 Tilburg.
Zondagse samenkomsten om 10.00 en 18.30 u.
Het inloopcentrum: Het Kruispunt, is geopend op di en wo van 14.00-17.00 u. Do van 10.00-17.00 u. Vr van 10.00-15.00 u. U bent van harte welkom.

Den Haag:

Inloophuis 'Het Kompas': Apeldoornselaan 228, Den Haag.
Openingstijden: dinsdag 10.00 - 16.00 uur; woensdag 10.00 - 13.00 uur; donderdag t/m zaterdag 10.00 - 16.00 uur.

Voor alle in dit nummer genoemde toekomstige data geldt:

INDIEN DE HEERE WIL EN WIJ LEVEN

Advertenties

Let op de vrome en zie naar de oprechte,
want het einde van die man zal vrede zijn.

Psalm 37:37

Met ontroering ontvingen we het bericht dat na ernstige ziekte is overleden de heer

Anton Hobo

op de leeftijd van 67 jaar.

Van 1988 tot 2012 heeft hij onze gemeente trouw gediend als ouderling.

De Heere trooste en sterke zijn vrouw, kinderen en verdere familie in dit grote verlies.

Namens kerkenraad en leden van de
Gereformeerde Gemeente te Lisse: ds. G.J.N. Moens, preses
P. Bouma, scriba

Te koop in Wekerom: riant woonhuis,
vrijstaand, 4 slaapkamers en ruime
garage/werkplaats. Voor informatie:
0318-461734 of 06-54960940.

Boekhandel

De ZONNEBLOEM

Dorpsstraat 164 - Scherpenzeel (gld)
033-2774355

www.boekhandeldezonnebloem.nl

ZELHEM, t.h. 4 pers. vakantiebung.
Heerlijk rustig gelegen, leuke omg.
om te fietsen, wandelen en andere
uitstapjes. Meer info. Bel 0641795257

**Compleet gemeubileerde kamer
aangeboden in Woerden** voor
student(e). Bewoning van ma t/m
vrijdag. Bel voor info: 0348-422150.

**Psalmzangavond met Bovenstem
D.V. zaterdag 13 februari 2016
Gereformeerde Gemeente Gouda
(Nieuwe Gouwe Oost Zijde)
Orgel: Peter Wildeman
Algehele Leiding: Ds. J.W. Verweij
Collecte t.b.v. St. Hudson Taylor
Entree: vrij
Jong en oud: hartelijk welkom!**

Begrafenisonderneming **De Jongh**

H. de Jongh - D.D.E. Meliëste - M.K. Ligthart - A.J. van Lieburg

*Voor een waardige en stijlvolle
verzorging van alleen begrafenissen*

Wij zijn dag en nacht persoonlijk bereikbaar.

Hardinxveld-Giessendam	0184 - 611154
Waardenburg	0418 - 652039
Werkendam	0183 - 701017
Papendrecht	078 - 6412740
Nieuw-Lekkerland	0184 - 683838

Begrafenisverzorging Schutte-Versteeg uit Papendrecht en
A.G. Boer uit Nieuw-Lekkerland zijn door ons overgenomen.

www.begrafenisondernemingdejongh.nl

Psychosociale Hulp H.I. Ambacht
www.jeugdpraktijkambacht.nl
06 - 34 28 32 83

Luxe fotokaarten
voor elke gelegenheid
Scherpe prijs voor uw eigen vereniging
en/of goede doel.
www.scheurfotokaarten.nl

**Te koop: stacaravan 3 tot 5 pers.
Hofstee Nunspeet.** Vraagpr. € 6.750,-
Tel. 0113-383370.

Voordelig met het hele gezin in eigen
sfeer naar zon, water en bergen?
Vanaf € 495,- per week staat uw
stacaravan in Oostenrijk klaar.
Nederlandstalige kerkdiensten en
animatieteam voor jong en oud.
Info: www.es-vakanties.nl
of bel: 055 3030083.

VAKANTIE in de BETUWE

Rust, ruimte en gezelligheid op
camping DE VIJVERHOF in
OMMEREN. Kindvr., div. act.
Huurcaravan 4 pers. en 3 pers.
Zaalverhuur voor fam. en zakel.,
max. 70 pers. Tevens pabo-ers en
o.a.ers gevraagd voor recreatie in de
zomervak. Tel. 0344-601973 of
www.campingdevijverhof.nl

E. Treur
Kroostweg 22
3704 ED Zeist
Telefoon 030 - 6924258
Mobiel: 06 - 57315689
www.begrafenisondernemingtreur.nl
info@begrafenisondernemingtreur.nl

Begrafenisonderneming Treur

Wij verzorgen alleen begrafenissen

Goedeboeken
nieuw en tweedehands
Kerkbuurt 30, Sliedrecht
0184-769003
www.goedeboeken.nl

**Te huur voor vakantie of
bed & breakfast: nostalgische
schaapskooi voor 4 personen**
op de Veluwe in Stroe, 5 min. van bos
en heide. Tel. 06 - 22 37 62 20
www.schapenhok.nl

HUDSON TAYLOR

Stichting Bijbelse Hulpverlening China

Christelijk onderwijs voor Daiyu?

De kerk in China groeit. De Hudson
Taylor Stichting ondersteunt met:

- Onderwijs
- Lectuur
- Toerusting
- Diaconaat

www.hudsontaylor.nl

Help mee. Steun ons!
NL56 RABO 0347 3760 29

Voor de hbo-opleiding van de CGO zoeken we met ingang van het cursusjaar 2016-2017 docenten voor de vakken

Vakdidactiek en Ethiek

Van de te benoemen docenten wordt verwacht dat zij de Bijbel en de Drie formulieren van Enigheid onderschrijven en behoren tot de Gereformeerde Gemeenten.

Informatie over deze vacatures kunt u vinden op de website: www.cgo.nu
Neem voor inlichtingen contact op met de heer W.M. van der Wilt, directeur hbo-opleiding. Tel. 010-4510560.

Sollicitaties met c.v. kunt u tot uiterlijk 25 februari a.s. richten aan de directeur, Paradijselpark 21, 2904 PA Capelle aan den IJssel of per e-mail aan: wmvanderwilt@cgo.nu

CURSUSGODSDIENSTONDERWIJS

wie wordt onze nieuwe dirigent(e)?

Wij zijn gemengd koor Laus Deo, een 80-jarig, maar jong koor met enthousiaste zangers. Ons doel is de Bijbelse boodschap te laten klinken en dat doen wij in kerken, zorginstellingen, etc.

Wij zoeken een inspirerende dirigent(e) die het stokje wil overnemen van Roeland de Reuver, die per april 2016 bij ons stopt.

Onze repetities zijn op donderdagavond van 20.00 uur tot 22.00 uur in Rotterdam.

Nieuwsgierig geworden? Wij komen graag met u in contact!

Voor meer info bel gerust onze voorzitter André van Bloois (06-53 42 58 86) en kijk op onze website voor een uitgebreide profielschets:

www.lausdeo-rotterdam.nl

Te huur vak. woning op de Veluwe (Speuld), aan de rand van bos en hei. Ook voor een weekend of midweek, 2-14 pers., v.a.g.v. Tel. 0577-407326 of 06-11252451.

Casa Familia Salland (Holten/Rijssen) **nog enkele luxe vakantiehuizen vrij in de voorjaarsvakantie.** Kijk op www.gezinsparken.nl of bel Vakanz: 0341-264887.

Heel veel Aanbiedingen!
www.derooboeken.nl
078-6124081

BOEKEN EN MUZIEK VAN DER BOOM
Voorstraat 41 - 3245 BG Sommelsdijk
Tel. (0187) 48 26 14 - Fax (0187) 48 45 20
www.boekhandelvanderboom.nl

Bible Teacher Needed

Timothy Christian School

Chilliwack, British Columbia

Canada

Phone: 1.604.794.7114

Fax: 1.888.794.7114

Email: office@timothychristian.ca

As a School we are seeking applicants who feel the desire to pursue a Bible teaching position. Duties of this position include Middle school and Secondary Bible instruction. It is our hope and prayer that this position may attract an applicant who has a personal Spirit wrought desire to tell, explain and share the truth of God's Word, train in applicable apologetics along with instructing in the preciousness of Reformed Doctrine. It is also desirable that applicants may be able to teach other subjects at a secondary level (however this not mandatory) and be certifiable to teach in British Columbia. Membership in the Netherlands Reformed Congregations (NRC) is a prerequisite to applying.

Nieuw! dl. 46 Schippersserie

Op de keien

W. Schippers

Verhaal uit de crisistijd jaren '30

€ 13,95 (ab. € 9,95)

UITGEVERIJ DE RAMSHOORN

Verkrijgbaar in de boekhandel
of via www.ramshoorn.nl

KLASSIEKE ORGELS...

Johannus Eminent
Domus Monarke
Cantilena enz.

Ruime ervaring in zaal- en kerkorgels

NIEUWERKERK A/D IJSSEL
Vrijheidslaan 55 - tel. (0180) 31 56 52

Krabbedijkje
Nederhemert Nrd.
Papendrecht

www.stolkorgels.nl

VAN SION NAAR SARON

10-DAAGSE ISRAËLREIS

o.l.v. dhr. J. H. Mauritz

D.V.
11 T/M 20
APRIL
2016

Bezoek aan:
→ Jeruzalem, Massada, Qumran, Arad, Nazareth, Kapernaum, Samaria, Sichem en vele andere (on)bekende plaatsen!

Prijs: € 1745,-

DEPUTAATSCHAP VOOR ISRAËL
LEIDENDE VAN DE GEREFORMEERDE GEMEENTEN
tel. 0348-48 99 29

meer info:

www.dep-israel.nl of www.cgo.nu

begravenisverzorging Den Hollander

Begravenissen in Den Haag, Westland, Gouda, Rotterdam, Vlaardingen en omstreken.
Wij verzorgen alleen begravenissen.

Dag en nacht bereikbaar.

P.N. den Hollander
T. den Hollander

Tel. 010 - 4600509

www.begravenisverzorgingdenhollander.nl

camping
WEIJDEHORST

- Op de Veluwe
- Seizoensplaatsen
- Pipowagen
- **Gratis** wifi
- Zondagsrust

Mardik & Liesbeth
Bronkhorst
Staverhul 22 | Uddel
T (0577) 402 520

www.weijdehorst.nl

Vakantiewoning "Haus Irmgard"

Gelegen op de Hunsrück (Duitsland)
± 25 km vanaf de moezel en
± 25 km vanaf de Rijn. 25 slaapplaatsen,
onderverdeeld in div. appartementen.
www.hausirmgard.nl
0049-67653799946

Mooie, ruime vakantiewoning

(max. 8 pers.) in ZEELAND.
www.boerderijvakantiezeeland.nl
Tel: 0113-302209

Tegels... als geen ander

Ook bij Kroon
TEGELOUTLET
veel keuze, vanaf
€ 3,95 / m²

Vloertegels en wandtegels
Meer dan duizend soorten
Vakkundig advies en gelegd
Vloerverwarming
Altijd scherpe prijzen

KROON
VLOEREN IN STEEN

Energieweg 8c, Meerkerk | tel. 0183-354225 | www.kroonvloereninsteen.nl

H Heijkoop
Houtsnijwerk.nl
Houtsnijwerk.nl

Uw trouwtekst in hout uitgesneden?
Tel. 0418-551383
www.houtsnijwerk.nl

STRESS
ONZEKERHEID
ROUW
AUTISME
HUWELIJK
VERLIES
OPVOEDING
SEKSVERSLAVING
ADHD

ABConsults
psychosociale hulpverlening
& advies

Albert Bronkhorst
06 108 355 95
www.abconsults.nl

Voor een zorgzame begeleiding

A. KOSTER
Begrafenisonderneming

Barneveld,
Scherpenzeel e.o.
A. Koster
Telefoon: 033 277 0555

Kantoor: Stationsweg 411
3925 CD Scherpenzeel
Centraal nummer (24 uur):
033 277 0555

Annette van Maaren (Msc.)
Reformatorisch Psycholoog

PH
Psychologische Hulpverlening

Haastrecht Oudewater
Montfoort Gouda
0348-558000 of 06-42504158
www.phhaastrecht.nl

DE BALANS OPMAKEN

Hoe ga je verantwoord met geld om? Wat is christelijk ondernemerschap?
Over dit soort onderwerpen ga je als leraar economie met jongeren aan
de slag. Theorie en praktische vaardigheden gaan in onze lerarenopleiding
hand in hand. Zo word jij een goede economiedocent.

Opleiding Leraar voortgezet onderwijs

Economie, Duits, Engels, Geschiedenis, Nederlands of Wiskunde

Open avond: 11 februari

Open dag: 12 maart

www.driestar-hogeschool.nl

Driestar hogeschool

 Driestar educatief

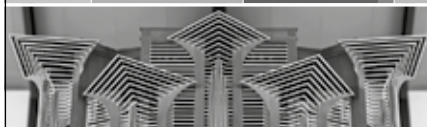

“Fijn dat ik nog thuis kan blijven wonen”

Verpleging & Verzorging door medewerkers met een reformatorische identiteit, dat is **een vertrouwd idee**.
Meer informatie? www.rstzorg.nl
of bel 0342-42 23 24.

RST Zorgverleners biedt ook **kraamzorg** en **huishoudelijke hulp**

ORGELBOUW ADVIES COMMISSIE

een betrouwbare partner!

- NIEUWBOUW
- RESTAURATIE
- OVERPLAATSING
- ONDERHOUD

ook voor **akoestische vraagstukken**

Voor meer informatie:
Dhr. H. den Hollander
T (010) 435 44 35
E h.den.hollander@kliksafe.nl

VERENIGING ORGANISTEN GEREFORMEERDE GEMEENTEN

Cedrah Wonen, zorg en diensten vanuit een reformatorische levensovertuiging

Kiezen voor een vertrouwde en beschermde omgeving

Ontdek wat wij voor u kunnen betekenen op cedrah.nl.

Cedrah biedt wonen, zorg en diensten aan ouderen die bewust kiezen voor een organisatie met een reformatorisch identiteitsprofiel. Cedrah gaat uit van de Gereformeerde Gemeenten in Zeeland en Zuid-Holland en de Christelijke Gereformeerde Kerken in Rotterdam en omgeving.

Meer informatie? Bel naar 0118 67 66 00,
mail naar zip-info@cedrah.nl of ga naar cedrah.nl.

HARKES
Begravenissen

Dokter Hamburgerlaan 59
2771 JR Boskoop

www.harkesbegravenissen.nl

Wij verzorgen alleen begravenissen

0172 - 21 21 22

Waarom Paul Roescher?

Wij geven u twaalf redenen!

7

Geén korting, maar in één keer de laagste prijs!

PVC vloer. Incl. inmeten + Egaline + Primer + Egaliseren + Primer aanbrengen + Leggen Elders 66,-

Kraakprijs: **39,95** p/m²

PAUL ROESCHER
KEUKEN • BAD • VLOER • HAARD

Totaal 17.500 m² in Rijsen en Apeldoorn
Tel. 0548 530 350 www.paulroescher.nl

Casa Familia Salland, uw eigen vakantiewoning op ons kleinschalige park vlakbij de Holterberg?

6-, 8-, 10- of 12 persoons. Van bouw-kavel tot een compleet ingerichte woning. Voor info kunt u mailen naar: info@casafamiliasalland.nl

Agathos

- Nette hulp bij het **huishouden** voor vader?
- Beter omgaan met uw zoon met **autisme**?
- Weer een **gezellige gezinsmaaltijd**?
- Hulp bij het **douchen** voor uw moeder door een bewaakte verzorgende?
- **Mantelzorg** ondersteuning?

Agathos is een reformatorische organisatie en biedt zorg en hulp aan iedereen die dat nodig heeft.

(010) 26 40 777
www.agathos-thuiszorg.nl

Agathos is onderdeel van Lelie zorggroep (leliezorggroep.nl).

Colofon

De Saambinder
Kerkelijk weekblad van de Gereformeerde Gemeenten

Uitgave ten bate van de Emerituskas.

Hoofredacteur:
ds. G.J. van Aalst

Redacteurs:
ds. B. Labee, ds. C. Neele

Bijdragen van medewerkers
ds. G.J. van Aalst,
Molendijk 136, 3286 BK Klaaswaal
T 0186-576990
E gjvanaalst@kliksafe.nl

Boeken ter recensie
ds. B. Labee
Kerkewijk 115a, 3904 JA Veenendaal
T 0318-51 35 97
E b.labee@kliksafe.nl

Meditaties
ds. C. Neele,
Egge 28, 3171 DE Poortugaal,
T 010-5017707
E c.neele@kliksafe.nl

Kerknieuws (m.u.v. beroepingswerk) en berichten
redactie-secretaris: J.J. Verhage
Kloosplantsen 131
2985 SC Ridderkerk
T 0180-420865, F 0180-423583
E jj.verhage@kliksafe.nl
Aanlevertijd: Uiterlijk woensdag 17.00 uur vóór de datum van verschijning van De Saambinder in de daarop volgende week.

Opgaven kerkdiensten en beroepingswerk
Bureau voor Kerkelijke Dienstverlening
postbus 608, 3440 AP Woerden
T 0348-489900, F 0348-483599
E saambinder@cbgg.nl

Advertenties en familieberichten aan
Verloop drukkerij,
postbus 33, 2950 AA Alblasserdam
T 078-6912899, F 078-6919536
E saambinder@verloop.nl

Advertenties dienen uiterlijk donderdag vóór de week van verschijning aangeleverd te zijn. Rouwadvertenties uiterlijk maandagmorgen 9 uur.

Advertenties € 1,15 per mm.
Familieberichten € 0,40 per mm.
Deze prijzen zijn excl. 21% btw.

Abonnementenadministratie
Adreswijzigingen enz. aan:
Bureau voor Kerkelijke Dienstverlening
postbus 608, 3440 AP Woerden
T 0348-489900
F 0348-483599
E saambinder@cbgg.nl

Betalingen abonnementsgelden
IBAN: NL11 INGB 0000 0643 27 t.n.v.
De Saambinder-abonnementen te Woerden.

Abonnementsprijzen (bij vooruitbetaling):
voor Nederland: € 13,00 per halfjaar (te betalen per 1 april en 1 oktober);
voor het buitenland:
€ 26,- per jaar + extra portokosten.
Canada \$ 115,-; USA \$ 115,-.

Correspondentieadres Noord-Amerika
Mr. A.M. Berman, P.O. Box 20188
St. Catharines, ON L2M 7W7, Canada
E purlin@sympatico.ca

De redactie aanvaardt geen enkele aansprakelijkheid betreffende de inhoud van de advertenties en de (recensies van de) aangekondigde boeken.

Ds. Labee over:

Preken over geestelijke zaken die verborgen zijn?

Niet zo lang geleden schreef een ouderling dat het voor hemzelf nuttig was een preek te lezen, waarin het ging over geestelijke zaken die persoonlijk zo verborgen lagen. Hoe ligt dat voor een dominee?

Mensjes uit het stof

Een dominee, die eigenlijk ouderling is met de opdracht om het Evangelie te verkondigen en de sacramenten te bedienen, kan daar inderdaad ook over tobben. Toen de Heere bij Zijn kind en knecht Paulus de schellen van de ogen liet vallen, was het geen vraag wat hij zou moeten gaan zeggen: 'En hij predikte terstond Christus in de synagogen, dat Hij de Zone Gods is' (Hand. 9:20). En als Johannes de Doper Jezus ziet naderen, strekt hij zijn hand uit en roept: 'Zie, het Lam Gods, Dat de zonde der wereld wegneemt' (Joh. 1:29b). Als de Heere 'mensjes uit het stof' roept in Zijn dienst, verstaan ze er iets van: 'En opdat de mensen tot het geloof worden gebracht, zendt God goedertierenlijk verkondigers van deze zeer blijde boodschap tot wie Hij wil en wanneer Hij wil; door wier dienst de mensen geroepen worden tot bekering en het geloof in Christus, de Gekruisigde' (DL 1,3).

Maar de vraagsteller hoorde de terechte opmerking dat er niet alleen gepreekt moet worden over de Zaligmaker als de 'Deur', maar dat er óók gepreekt moet worden over 'wat er achter die Deur gebeurt'. Opdat er een opwas mag zijn in de kennis en genade van de Heere Jezus Christus. Wat kan dat inderdaad een worsteling zijn!

Of, omdat een dominee voor eigen hart en leven van sommige zaken moet belijden 'erbuiten' te staan of omdat de Heere tijdens de voorbereiding of prediking het licht van Zijn lieve Geest intrekt. Dat kan namelijk ook.

Verrassend God

Toch zouden we onze Zender tekort doen als we niet iets meer zouden schrijven. We citeren ds. A. Hofman: 'Het gebeurde eens dat ik in Zeist sprak over de woorden uit Openbaring 21: "Ik zal de dorstige geven uit de fontein van het water des levens voor niet". Eerlijkheidshalve moet ik er bij zeggen dat het die avond helemaal niet ging. Beschaamd en mijzelf veroordelend verliet ik de kansel. Ik vroeg me af of de Heere zo'n arme prediking nog zou kunnen gebruiken voor een hongerig en dorstig volk naar de gerechtigheid van Christus (...). En tot mijn grote verbazing vertelde oude Anna (een 82-jarig gemeentelid) dat ze zoveel gehad had aan die preek uit Openbaring'. Blijkbaar wil de Heere soms 'n gebrekkig preekje gebruiken... En welke predikant weet niet dat de Heere soms ambtelijk kan doorhelpen als het persoonlijk 'stormt'? Het Woord is werkelijk niet gebonden!

Gebed voor de dienaren van het Woord

Wat is het een zegen als bij al de onbekwaamheid en onwaardigheid die het hart van een dienaar des Woords weleens doet beven, het consistoriegebed en de stille gebeden mogen worden opgezonden. Soms is er dan even de herinnering aan het gebed, dat onder andere klonk bij de eerste bevestiging, geknield onder een geopende Bijbel: 'God, onze hemelse Vader, Die u geroepen heeft tot deze heiligen dienst, verlichte u door Zijn Geest, versterke u door Zijn hand, en regere u zó in uw bediening, dat gij daarin behoorlijk en vruchtbaar moogt wandelen, tot grootmaking Zijns Naams, en tot uitbreiding van het Rijk Zijns Zoons Jezus Christus. Amen'. Maar onuitsprekelijk rijker is het als - door het geloof - de woorden van de apostel Paulus gaan leven in het hart van een kleine dienaar in dit Mesech: 'Christus is het Die gestorven is; ja, wat meer is, Die ook opgewekt is, Die ook ter rechterhand Gods is, Die ook voor ons bidt' (Rom. 8:34b).

VRAAG?

Heb jij/hebt u ook een vraag? Mogelijke vragen over onderwerpen binnen de doelstelling van 'De Saambinder' kun jij/kunt u mailen naar b.labee@kliksafe.nl of opsturen naar Kerkewijk 115a, 3904 JA VEENENDAAL. Er volgt -zo mogelijk- altijd een reactie. Echter alleen als de redactie het waardevol acht voor al onze lezers, volgt publicatie in een nummer van 'De Saambinder'.

Graag wel wat geduld, er liggen inmiddels ruim zestig (!) vragen te wachten.